

Blaðaúrklippur úr norskum blöðum, seinni hluti

Bjarni Benediktsson – Stjórnámál – Forsætisráðherra – Blaðaúrklippur

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Stjórnámálamaðurinn

Askja 2-31, Örk 6

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

HOV
KONTORMØBLER

SJALUSISKAP

DAG OG TID

NR. 16 - 4. ÅRGANG - OSLO 15. MAI 1965 - PRIS KR. 1,50

RIKSORGAN
for
KOMMENTAR
og
DEBATT
Partipolitisk uavhengig

Norske statsråder ikkje velkomne til Færøyane!

SJÅ SIDE 2

Eit apropos til debatten
om Smemo og krigen

Under 2 prosent nektar å gjere militærtjeneste

SJÅ
SISTE
SIDE

Eskeland intervjuar ISLANDS's president og statsminister

SJÅ MIDTSIDENE

• Redaktør Ivar Eskeland i samtale med den islandske presidenten, Ásgeir Ásgeirsson.

Dag og Tid innbyr til ISLANDS-tur

SJÅ
SISTE
SIDE

IVAR ESKELAND HOS ISLANDS PR

Vi finn statsminister Bjarni Benediktsson på avtala og oppgitt stad, i — fengslet. Dvs. det har ein gong vore fengsel, er no regjeringsbygning og ligg sentralt og fritt i Reykjavíks sentrum. Mannen i forrommet bar ikkje merke av å vere fangevaktar — han måtte i så fall ha hatt dei mest prominente fangar nokon fangevaktar nokon gong har hatt: ei samla regjering. Det var regjeringsmøte da Dag og Tid kom. Ut strøymde alle sju ministrane frå rom som vel tidlegare var celler, men som no var omgjorde til fasjonable regjeringskontor — og inn strøymde Dag og Tid.

På vitjing i fengslet — hos statsministeren

Vi kan forsikre om at det er ikkje alle høge politikarar det er så lett å kome til møtes med som dei islandske. Det er som å kome til gode, gamle vener, som har kjent ein og følt med ein lenge.

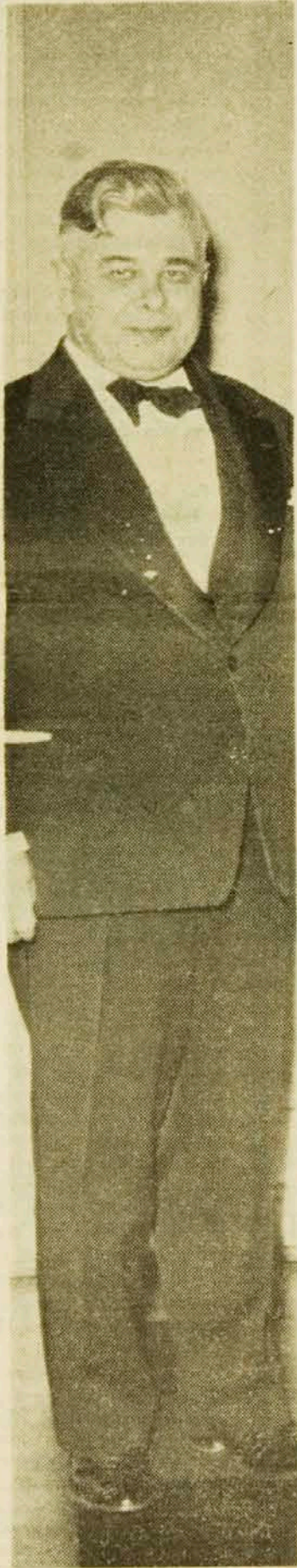
Ei lekkert skinnkjolekledd dotter køyrer oss frå det fordøms fengslet til ein hypermoderne villa på ei av høgdenene i utkanten av byen.

Islendingane et lunsj ein time eller litt meir frå 12 og utetter; da får arbeidet kvile. Til vederlag arbeider dei lengre utover ettermiddagen enn nordmenn — og etter resultatet å dome arbeider dei meir og hardare. Det skal vel kanskje ikkje så mykje til.

Før vi kom så langt som heim i desse trivelege, luftige, sollyse statsminister-stover, hadde vi høyrte mykje tale om ein viss Bjarni (i alle andre former Bjarna), men sjeldan om Bjarni Benediktsson, og absolutt aldri om Benediktsson. Ein vanleg islending kan gjerne vere på forenamn med statsministeren i omtale og i tiltale, ja det er vel det vanlegaste. Han heiter nemleg ikkje Benediktsson, han er det.

Difor mellom anna kjende vi oss litt kluntete og opprådde når vi skulle tiltale denne mannen, tidlegare professor, tidlegare redaktør i Reykjavíks Aftenposten — Morgunbladid, tidlegare borgarmeister i Reykjavík, tidlegare utanriks- og undervisningsminister, noverande statsminister. Vi freista oss med eit tynt «herr Statsminister». Han høyrde det ikkje, heldigvis. «Dykkar Excellence» kom i det heile ikkje på tale. Det vart med den eine freistnaden. Det eksisterer ikkje formalvanskar med ein så sjarmende mann som Bjarni, ikkje å snakke om «fjallakonon» personleg, fru Sigrídur Björnsdóttir.

Nei De les rett: ho er nemleg ikkje Benediktsson, ho er Björnsdóttir, og det kjem ho til å halde fram med å vere i heile sitt liv. Islendingane er av dei få folk i verda som ikkje driv offisielt påboden diskriminering av kvinnenamn; dei blir ikkje piska inn under mannens namn om dei gifter seg. Dei er rett og slett seg sjølve, og det er ingen dårleg ting å vere, når dei er som dei er. Og det er dei fleste.

Statsminister Bjarni Benediktsson

Vi talar om Islands gamle dagar — eller rettare: unge, om den gongen folk var så gjestfrie at dei kunne byggje hus over allfarvegen for å kjenne seg trygge på at ferdefolk skulle ta inn. Andeleg tala byggjer dei framleis sitt hus over vege; maken til gjestefridom finn ein ikkje i noko anna høgsivilisert land. Første gong vi reiste til Island — det er ein halv mannsalder sidan no — vart det fortalt oss at islendingane i første omgang var «noko kalde» i omgjenge med framande. Det har aldri vore sant; og det må vere rett å understreke dette i samband med gjestinga hos statsministeren og frue. Den kulden som måtte finnast her, må vere samla i jøklane. Men jamvel der bryt varmen igjennom stundom.

○ TURISME

— Er det ikkje fare for at den aukande turismen, som Dag og Tid no etter evne blir medskuldig i, kan kome til å bryte ned noko av den islandske folkekaraktera? I Noreg har det i lang tid vore høgste mote å «selje landet». Det er av dei ting vi har makta med ikkje liten suksess, slik at somme no synest at det går litt over stovleskafta. Ikkje få meiner at vi med dette land-salet har selt ein ikkje liten del av det vi måtte ha hatt av sjel med. Og den handelen er det liten stas med. Vi får ingen ting att for den vara. Ikkje pengar eingong.

— Eg har nok merka at somme venlege utlendingar er redde for oss når vi no bryt isolasjonen med fynd og klem

og med hjelp av livskraftige nasjonale flyselskap. Til det er å seie: vi har aldri vore isolerte, åndeleg. Reint bortsett frå at vi alltid har hatt vår eiga, rike dikting, har det funnest ikkje få dome på at utfattige bønder på avdalsgardar har sete og hygt seg med latin og gresk, ja jamvel med hebraisk — og med astro-nomi!

Det er rett at vi har hatt heller få personlege utanlandske gjester i tidlegare tider; men no er det slutt på dei tider, og det er vi glade for. Vi har jamvel hatt strandhogg på Island av utanlandske piratar; det lika vi ikkje. Men fredelige turiststrandhogg er vi glade for — utan omsyn til fortienesta på turismen. De er velkomne!

— Vi har merka det alt. Og det merkelege er at islendingane ikkje synest leggje noko vinn på å tene på oss eingong, snarare tvert imot.

○ KULTUR

Samtalen kjem inn på kulturelle spørsmål. For tida synest det som om det er tre hovudtema den kulturelt interesserte islendingen hefter seg ved (og vi har til gode å møte den islending som ikkje er kulturelt interessert; vi har jamvel møtt fanatikarar i kultur). Det er den gamle og nye islandske litteraturen, som det alltid har vore; det er språket, som det visst og alltid har vore; og det er fjernsynet, som vi før har vore inne på. Om dette nye fenomenet er berre eitt heilt visst: at det kjem til å koste meir enn no.

★ Over til side 19.

Programmet for Noregs-reisa

Det er lagt opp til eit omfattande og variert program når den islandske statsministeren Bjarni Benediktsson og kona hans, fru Sigrídur Björnsdóttir kjem på vitjing til Noreg 15.—23. mai. Statsministeren får sjå seg om i Oslo, helse på islendingane som bur der, møte kollega Einar Gerhardsen, før han kjem til audiens hos H. M. Kongen på Slottet. Benediktsson vil og ha drøftingar i Utanriksdepartementet, med etterfølgjande pressekonferanse og TV-intervju.

Frå Oslo går ferda vidare til Bodo, med helikopter til Fauske og Rognan, og med jernbane til Mo i Rana, der dei islandske gjestene skal sjå Jernverket. Frå Mo til Trondheim, der ein tur til Stiklestad og Mære Kyrkje står på programmet. Ei omvising på Norges Tekniske Høgskole og i Nidarosdomen blir det tid til før gjestene flyr til Oslo, der statsminister Benediktsson reiser frå Fornebu søndag 23. mai.

● Det er etter måten sj... menn frå Island. Laurdag 1. Benediktsson og fru... på offisiell vitjing til Noreg... og hardt.

● I samband med denne... OG TID nyleg vore på Is... denten, Ásgeir Ásgeirsson, diktsson og frue.

● Foremålet elles med tu... turen som Dag og Tid skip... arbeid med Flugfélag Islan... bureau i Oslo. Får gjesten... mottaking av vørgudar og... så er suksessen bli sikra!

● Og velkomne er vi, fr...

● «Eg ynsker Dag og... hjarteleg velkomne, gong... tiltaket, og eg har den tru... har noko i venle.»

● Sa president Ásgeir Á... Dag og Tid.

Kjære herr setjar: grei... De å plassere ein aksent... frå venstre oppover mot høg... re over dei to A'ane i Ásgeir... Ásgeirsson, og kan De forte... je våre lesarar at det ska... lesast som ein diftong, ao, s... har De greidd meir enn NR... har makta på det området... heile sitt liv. Takk skal D... ha.

Pres... til Da

Der i Huset er det kutym... å fortelje at den islandske... presidenten heiter Ásgeir Á... geirsson. Det har aldri fun... nest nokon islandsk pres... dent med det namnet; de... kjem aldri til å bli det.

Det blir hevda frá ræ... tivt pålitelege kjelder ha... i Reykjavík at Presidente... vart teologisk kandidat o... han var 19 år. Somme u... ha det til at det var de... gongen dei fjeraste stud... rande islendingar hadde ve... til å studere anna enn teol... gi. Sidan har teologen... Bessastadir (presidentres... densen like utanfor Reyk... vík) manifestert at han... ein politikar og eit menne... ke av stort format, rei... bortsett frå at han er te... log. I farten kjønner vi be... re to nordiske statsme... som Kyrkja berde ha se... framifrå bispe-emne... statsminister Einar Ge... hardsen og president Á... geir Ásgeirsson. Den sis... og er eit av dei vissaste... hjartebeste menneske vi h... mott i vårt liv.

○ EIN SVIR —

Vi har opplevt island... president-valkamp. Det er... storveges oppleving; det... ein svir i fyndord og far... ord — det nærmar seg... politisk delirium. Ut av de...

S PRESIDENT OG STATSMINISTER

Det er etter måten sjeldan at vi får gjesting av stats-
frå Island. Laurdag 15. mai kjem statsminister Bjarni
ediktsson og fru Sigrídur Björnsdóttir
isíell viltíng til Noreg. Programmet er både interessant
rdt.

samband med denne kjærkomne gjestinga har DAG
ID nyleg vore på Island og hatt samtalar med presi-
n, Ásgeir Ásgeirsson, og med statsminister Bjarni Bene-
on og frue.

øremålet elles med turen var å førebu den store veke-
som Dag og Tid skipar til frá Oslo den 19. juli i sam-
med Flugfélag Islands (Icelandair) og Winge Reise-
i Oslo. Frå gjestene våre på denne turen den same
íng av vergudar og íslendingar som Dag og Tid fekk,
suksessen alt sikra!

og velkomne er vi, frá aller hogste hald:

Eg ynskjer Dag og Tid og alle norske islandsturar
eg velkomne, gong etter gong. Eg er overlag glad for
l, og eg har den tru at Dykkar — og våre — gjester
ko i vente.»

a president Ásgeir Ásgeirsson i eksklusívt intervju med
g Tid.

herr setjar: greier
å plassere ein aksent
tre oppover mot høg-
dei to A'ane i Ásgeir
son, og kan De fortel-
lesarar at det skal
om ein difftong, ao, så
greidd meir enn NRK
rita på det området i
t liv. Takk skal De

leksikalske virvar og orato-
riske grums kjem det så sti-
gande — ein president.

Ein klok og velrøyd pol-
itikar — som har evna til å
sjá over partipolitiske skilje-
liner, og som nó for lenge
sidan er godteken som det
indiskutable overhovud for
det hypermoderne islandske
sagaríket.

PRESIDENT ÁSGEIR ÁSGEIRSSON

er fødd 13. mai
1894 på Korsnes,
Myr. Student 1912,
cand. theol.
1915(!). Framhal-
dande studia i
København og
Uppsala 1916—17.
Sekretær i Islands
Bank 1917—18,
lærer i lærarskulen
1918—26. Sá
undervisnings-
minister 1927,
sidan statsminister
1932—34. Under-
visningsminister
att 1934—38, bank-
sjef 1938—52.
Vald til Islands
president 1952,
attvald 1956, 1960
og 1964. Málsmann
i Dei sameinte na-
sjonane i Bretton
Woods 1944, i New
York 1946 og i
Paris 1947.

kingsmaterialet som halve
den humanistiske vitskaps-
verda er interessert i?

— Vi låg avsides. No
ligg vi midt i vår tids
Mellomhav. Det tek 2—3
timar hit frá Sola, frá
Glasgow, frá New York.

○ FJERNSYN

— Sagalandet gir seg til å
byggje fjernsyn og skal ta
knekken på nasjonaløkonomi-
en sin?

— Personleg held eg meg
til bøkene — og greier meg
med dei. Men eit nasjonalt
fjernsyn er ikkje til å kome
ifrá.

— Blir det ikkje for dyrt
for eit folk på 180 000?

— Det er dyrt å leve. Det
er dyrt å døy òg, kanskje.

— Er ikkje det til no ein-
rådande amerikanske fjern-
synet med 6—8 timar sen-
ding pr. dag ein kulturell fa-
re?

— Det er stor interesse for
desse programma. Til no er
det selt om lag 6 000 apparat
til íslendingar.

Men: dei fleste av dei fil-
mar som blir synte på kí-
noane her, er òg amerikanske
— og uteksta. Folket mitt
har visst ikkje teke uboteleg
skade på si sjel av det.

residenten helsar velkomen i Dag og Tids ISLANDS-FERD

Huset er det kutyme
je at den islandske
ten heiter asgeir as-
. Det har aldri fun-
kon islandsk presi-
ed det namnet; det
dri til å bli det.

blir hevda frá rela-
litlege kjelder her
javík at Presidenten
eologisk kandidat da
ar 19 ár. Somme vil
til at det var den
dei færreste stude-
íslendingar hadde råd
udere anna enn teolo-
lan har teologen på
stadir (presidentresi-
like utanfor Reykja-
manifestert at han er
litikar og eit mennes-
stort format, reint
tt frá at han er teo-
farten kjemmer vi ber-
nordiske statsmenn
Lyrkja både ha sett
rá bispe-emne i:
minister Einar Ger-
n og president Ás-
Ásgeirsson. Den siste
eit av dei vissaste og
beste menneske vi har
i vårt liv.

— Herra Forseti: det går
føre seg ei forferdeleg øko-
nomisk velstandsutvikling på
Island; kan det ikkje ta pus-
ten jamvel frá Presidenten?

○ EIT NYTT ANDLET

— Det står stundom såleis
for meg, at eg alt har levt
og gjennomlevt to tidsaldrar
eller generasjonar; så stor
er skilnaden. Den moderne
teknikken, som vi i stor mon
har teke i bruk, har gitt mitt
Island eit nytt andlet. Der-
med vil eg ikkje seie at vi ser
med vanvordnad attende på
vårt barndoms Island! Vi
levde så primitivt materielt
at dei færreste moderne men-
neske har føresetnad for å
tenkje seg inn i det; men vi
var nøgde med og glade for
livet!

○ INFLASJON

— Inflasjonen rid landet
Dykkar som ei mare?

— Det er inflasjon her.
Det er inflasjon i dei fleste
land og kjemmer. Han er
aterkare hos oss enn i man-
ge andre nasjonar. I ein ung
nasjon som er under hek-
tisk teknisk utvikling, kan
ein vanskeleg sleppe unna
denne svepa. Det gledelege
er at produksjonen pr. per-
son aukar i aksellererande
fart. Vår jord er god og

grøderik — men er enno
ikkje nâme nær utnyttat. I
gamle dagar, dvs. for nokre
år sidan, heitte det at vi
var få og fattige. Vi er
framleis få; men det kan
ikkje seiest i sanning at vi
er fattige i dag. 1/3 av vårt
økonomiske liv er basert på
moderne industri. Inflasjo-
nen skriv seg m. a. frá at
vi har mått gjere rett mykje
på rett mykje kortare tid
enn dei fleste andre euro-
peiske nasjonar har hatt til
rådvælde. Og vi har gjort
det...

— Íslendingane bur ikkje
i jordhol lenger?

— For eit halvt hundreår
sidan måtte kvar byggjande
íslending lage sitt hus av
stein og jord. Kvar genera-
sjon laut byggje sine hus på
nytt. Sementen er ikkje eld-
re på Island enn 60 år. Se-
menten har loyst husproble-
ma for oss — og gitt oss
menneskeverdige bustader.

— Som i «Snob Hill» og
mange andre strok i Reykja-
vík kan mæle seg med det
likaste vi ser på Ullernåsen.

— Råmaterialane til se-
menten kjem frá Faxaflói,
frá botnen, frá skaldyra der.

— Herr President: Island
turar òg fram og finn seg
i at bruk blir nedlagde i store
mengder?

— Det er rett at somme
reiser frá somme bruk. La
meg da berre få minne om at
dette er eit resultat av mo-
derne arbeidsdeling m. a. I
gamle dagar var gardane
sjølvforsynte; i dag er hei-
meindustrien nedlagd; i dag
reiser ikkje lenger islandske
bønder på fiske. Nokre bruk
blir — heilt rett — nedlagde.
Likevel er produksjonen av
jordbruksvarer monaleg stør-
re enn før. Og ingen bur i
jordhus.

○ ALUMINIUMSVERK

— Og no skal Island ta i
ferde med stort aluminiums-
verk?

— Vi har vasskrafta.
Spørsmålet blir diskutert.
Når noko nytt skal gjerast
eller setjast i verk, blir det
straks eit politisk spørsmål,
her som i Noreg.

— Island blir smått om-
senn skogkledd, og De mis-
ser det vidgjetne utsynet —?

— Vi har i ikkje liten mon
nordmennene å takke for det.
Og eg vil seie: vi har alltid
sakna skogen. Skog gir oss
enorme føremøner, når den
tid kjem.

— Frå Dag og Tid-syns-
stad er det ein stor føremøn
at ikkje den ungdomslags-
inspirerte skogen er grodd
opp overalt enno. Vi kan no

ta våre turistar med og vise
dei halve Island frá ein hø-
veleg fjelltopp. Utsynet er
usannsynleg.

— Eg kan godt forstå den
synsmåten! Men eg vil atter
stykke under kor mykje vi
har å takke Noreg for når
det gjeld skogen. Ludvig
Braathen med pengestønad
og norsk ungdom med arbeid
har teke store lyft. Om den-
ne skogreisninga vår lykkast,
må framtida vise. Eg trur på
henne.

○ HANDSKRIFTENE

— Danskane daskar laus
på åykk íslendingar for tida
fordi de er skamlause nok til
å be om å få heim att dyk-
kar rikaste kulturelle arv —
handskriftene til den største
litteratur som er skapt i
Nord-Europa?

— Vi får dei. Eg kan ik-
kje seie kva tid. Vi er eit
sagafolk; vi er vane med å
vente; og vi gloymer aldri.
Vi er sjølv sagt ikkje glade
for den danske motstand og
debatt. Men han har iallfall
synt kor framandt det dan-
ske folket er for handskrif-
tene.

— Men, Herra Forseti: ligg
ikkje Island for avleies til
når det gjeld å varveitsle
denne kulturarven, til å ta
vare på dette gullkanta fors-

Så lenge vi held målet vårt
levande, har vi pantet, har vi
vi garantien for Islands frie
framtid. Men som sagt — eg
ser sjeldan fjernsyn sjølv.

— Har Presidenten appa-
rat?

— Ja. Av omsyn til barne-
borna. Den unge generasjo-
nen lærer engelsk betre og
tidlegare enn vi gjorde. Vi
treng eit internasjonalt hjel-
pespråk. Vi skal ikkje og kan
ikkje og må ikkje isolere oss.
Island skal ikkje nøye seg
med å vere eit museum for
ei stor fortid.

— De les mykje, som íslen-
dingar flest, herr President.
Har De ei bok De held gjæ-
vare enn andre?

— Mange. Eg har íslending-
gasogene. Og Snorre: Edda
og Heimskringla. Når vi ís-
lendingar reiser t. d. frá
Trondheim til Sola, treng vi
ingen Baedeker. Vi kjemmer
kvart nes, kvar vik, kvar vág.
Elles les eg Kiljan med sann
svir. Mange av hans bøker
er meisterverk. Og Gunnar
Gunnarsson — han skreiv
rettnok dei fleste av sine bø-
ker på dansk; men dei har
vorte omsette til islandsk av
Halldór Laxness. Stor er òg
David Stefansson. Vi íslen-
dingar les vel kanskje i det
heile meir litteratur enn an-

★ Over til side 19.

Frifant - - -

★ Framhald frá s. 2.
kvarandre, i stor monn arbeider med same sakene og stort sett har medlemmene sine i dei same krinsane på bygdene. Oppdelinga fører til at alle dei tr. organisasjonane blir veikare, og det har ikkje bygdesamfunnet råd til i denne tida.

Dette er vakkert sagt, men kjære folk ver på vakt!

Det viktigaste i ungdomsarbeidet som i alt anna organisasjonsarbeid er å ha mange organisasjonar. Da blir arbeidet rikt nyansert. Kvart medlem går inn for sin småting.

Stortinget får seg av alle store ting.

På denne måten blir det fullbeskjefteigelse og verkeleg produktivt arbeid.

Nyleg hørte eg om ei bygd med 53 organisasjonar. Alle desse hadde sine styre og nemnder, utval, særslag og ringar. Til dette kom så alle kommunale og andre til-litsyrke. Den bygda blir det arbeidd il Alle på møte til alle tider!

Slik må det vere i ei idealbygd. Noregs Ungdomslag skal ha takk og ære for at framlegget frå Inntrøndelag ikkje blir tatt opp på drsmøtet i sommar.

På vitjing i fengslet

★ Framhald frá s. 10.
ko anna tidlegare islandsk kultur- eller «kultur»-tiltak.
— Men kanskje er det kostnaden verdt?
— Ja, det er. Vi må ta den kostnaden.

○ GODVILJE-GJESTING

— Og no ser De fram til å kome til Noreg ein tur? Kva er føremålet?

— Vi gled oss begge. A kome til Noreg for ein islending er på sett og vis som å kome heim. Jamvel dei av oss som aldri får kome dit, kjenner landet. Og folket. Føremål, om De tenkjer på politiske i «keisam» meining, har vi ikkje. Det er rett og slett ei godvilje-gjesting.

— Det er ikkje lite.

— Nei, ikkje for oss iallfall.

Vi kjenner programmet, og vi ser det i møte med stor spanning og glede. Eg har forresten kome med framlegg sjølv. Difor ikkje Vestlandet denne gongen, enda det er kanskje det vi kjenner oss nærmast knytte til; det er berre det at der har vi vore før. No vil vi sjå Nord-Noreg opp til Bodø, og Trondheim med Stiklestad. Og så Oslo, sjølvsagt.

— Må vi audmjukt få ynskje Dykk begge hjarteleg velkomne til eit land som no omsider synest ta til å oppdage Island på nytt!

— Takk.

Presidenten

★ Framhald frá s. 11.
dre, og mindre av det stoff som kjem kvar dag — og døyr kvar dag.

Bildande kunst, skulptur og målning, hadde vi lite av før. Vyrket var for dyrt. Diktalar hadde vi alltid. Papir og fjørpenn kosta ikkje så mykje.

— Herra Forseti, er De mellom dei få islendingar som ikkje ser Dag og Tid-turen i møte med glede, som seier at Island er berre for islendingar?

○ VELKOMEN

— Eg ynskjer Dag og Tid og alle norske islandsturar hjarteleg velkomne, gong etter gong! Eg er overlag glad for tiltaket, og eg har den tru at Dykkar — og våre — gjester har noko i vente.

Ruta mellom Bergen og Reykjavik var i si tid ei dør til Noreg og Europa. Ei dør som no er stengd. Vi vel-signar dykk, Flugfélag Islands og Winge Reisebureau i arbeidet med å opne nye dører!

Sa den islandske presidenten, herra Ásgeir Ásgeirsson.

ASKØY

Frå 1. juli er ledig opps. lærarpostar (33 veketimar) ved fylgjande skular i Askøy kommune:

1. Hop 7-delte skule, 1 post, helst for lærar som kan ta engelsk.
2. Florvåg 7-d. skule, 2 postar
3. Kleppe 7-d. skule, 1 post
4. Tveit 3-d. skule, 1 post (kv.)
5. Træet 5-d. skule, 1 post (kv.)
6. Skråmestø 3-d. skule, 1 post (kv.)
7. Søre Herdla 2-d. skule, 1 post (kv.)
8. Postar i husstell i folke- og framhaldsskulen. Vanlege vilkår etter lov og instruks. Søknader til Askøy skulestyre, Kleppstø, innan 10. juni f.k. Askøy skulekontor, 8. mai 1965. Skuleinspektøren.

RINDAL KOMMUNE

Frå 1. juli 1965 er desse stillingane ledig i barne- og ungdomsskulen i Rindal.

1. Styrar for ungdomsskulen kombinert med styrarstilling for barneskulen.
  2. Stillingar i ungdomsskulen for lektorar, adjunktar eller lærarar med tilleggsutdanning, særleg i språkfag.
  3. Normalpostar som event. kan kombinerast i barne- og ungdomsskulen for lærarar med eller utan tilleggsutdanning.
  4. Arsvikariat i komb. post p.g.a. studiepermisjon.
  5. Post i heimkunnskap (husstell) i ungdomsskulen.
8. Normalpost ved Skogen 2-delte skule.
7. Timelærarpost ved Lomundsjø 3-delte skule.
8. Arsvikariat ved Lomundsjø 3-delte skule p.g.a. studiepermisjon. Høver for lærarektepar.
Sjå utlysing i Norsk Lysingsbl. og Norsk Skoleblad. Rindal skulekontor, 22. april 1965. Per Ljøkjell sk.inspt.

Hallingdal Folkehøgskule

treng frå 1/7-1965 årsvikar for lærar i heil post, bokfag. Løn og arbeidsvilkår etter regulativ og reglement for folkehøgskulen. Søknad sender ein til skulen innan 5. juni. Adr. Gol.

UNGDOM!

No er tida inne til å søkje plass på vinterkurset på Vefsn Folkehøgskule, Halsøy i Vefsn. Skolen har desse linene:

1. Vanleg førsteårskurs for gutar og jenter.
  2. Praktisk line for jenter.
  3. Framhaldsklasse (andreårskurs) for gutar og jenter.
- Rimeleg opphald. God stipendhjelp. Plan fritt. Hilmar Rørmark.

Månadsbladet FRIHUG

Har du sett det nye FRIHUG i hendig format og finare utstyr? Radikalt, allsidig, friskt og humørfyllt med serskild ungdomspalte. Noveller, essays, helseartiklar, fylgjetong m. m. Arspris kr. 20,-. Prøvenr. mot kr. 3,- i frim. Tilskrift: Kinn.

Ledige stillinger ved gymnas, realskoler og handelsgymnas fra 1. august 1965

I Norsk lysingsblad nr. 107 for 11. mai 1965 er kunngjort ledige stillinger ved gymnas, realskoler og handelsgymnas fra 1. august 1965. Søknadsfrist 1. juni 1965.

Blausiegel

Privat avsender. Diskr. levering. (Blått segl.) OGSÅ ENGROS
Send mot oppkr. + portoombk. / forsk. portofritt. Nøytral innpakking.
.. dus. KORALLE fuktig — ru 24,- .. dus. COLIBRI seks farger 13,-
.. dus. QUEEN luksusklasse alm. 13,- .. stk. PRØVEPAKKE 15,-
.. dus. SPEZIAL m/pat. gl.pasta 12,- .. stk. PRØVEPAKKE 20,-
.. dus. BF-3 FUKTIG oljepakn. 12,- .. stk. AKTSTUDIER 89 hels. 15,-
.. dus. EDEL-EDEL alminnelig 10,- .. stk. Berger: SEKSUALLIVET 13,-
.. dus. EXPORT amerik. type 9,- .. stk. SEKSUALLIVETS A B C 15,-
Til Imp.forr. Navn .....
UNITAS A.S. Adr. ....
BOKS 1684 Vika - Oslo 1. Poststed .....
BLAUSIEGEL WEST - GARANTERES BEST

ANDVAKE

LIVS- OG PENSJONSTRYGDING
GRUPPELIVSTRYGDING

MØLLERGT. 16 - OSLO

ARENDALE

L/L Bondeheimen

Torget 86 A - tel. 21 564

Matsal - Værelser

BRYNE

Bryne Gjestehjem

Tel. 81 531 (etter kl 22: 81 182)

KONGSBERG

Hotel Bondeheimen

Storgaten - tel. 1u og 131
Spisesal - v. og k. vann -
sentralvarme
Stor oppvarmet garasje

OSLO NYE SPAREBANK

Tlf. 33 16 34 — 33 04 66
Rosenkrantzgt. 9

KVAM PRIVATBANK

ØYSTESE — ALVIK

Innskot i bygdebanken skapar framgang i heimbygda.

VESTLANDSBANKEN

I sentrum av Bergen og Vestlandet

ULLENSVANG PRIVATBANK

LOFTHUS

VOSS SPAREBANK

skipa 1843 - VOSS
tlf. centralbord 20
banksjef 148

VESTNES SPAREBANK

VESTNES

KINSARVIK SPAREBANK

Sparebanken for Granvin -
Jondal - Ullensvang - Ulvik

GODE RAD ER DYRE

Ein mann ringde opp til lækjaren og sa at sonen hans hadde slukt ein fyllepenn.

— Eg kjem med det same, sa lækjaren, — men kva gjer sonen Dykkar i augneblinken.

— Brukar ein vanleg blyant.

MELK

- en viktig kilde til

vitaminer

mineraler

eggehvite

og

kullhydrater

DAG OG TID

Akersgt. 7, IV - Oslo 1
Tlf. 42 23 41 - 41 49 65

Utgjevar: A/S Dag og Tid

Bladpengar:

Kr. 44,- pr. år, kr. 22,- pr. halvår, kr. 11,- pr. kvart.

Spesialpris for skoleelevar og studentar:

Kr. 32,- pr. år, kr. 16,- pr. halvår, kr. 8,- pr. kvart.

Lysingsprisar:

Framsida kr. 2,85
Baksida » 2,20
Tekstsida » 1,35
Vanleg side » 1,00
Rubrikkann. » 0,80
Marginalonn. » 1,80

Postgiro 308 02
Bankgiro 5370/659

Forgetillegg kr. 0,40 pr. forge

TRELAST
SVERRE SKANCKE
Lager Kjørbo — Sandvika.
Telefon 54 03 03

ASKER OG BÆRUMS BUDSTIKKE

Lokalblad for Asker og Bærum

Jernvarer - Kjøkkenutstyr
Malerverer - Alt i bygningsartikler
RAGNAR NÆSS
BYGNINGSARTIKLER AS
LIJORDET STABEKK
24 20 74 53 23 96 53 62 72 53 61 76

Sne i åskantene - men 17. mai-jubel fra Lysakerelven til Heggedal

På Skaugum hilste en smilende Kong Olav og Kronprins Harald på barnetoget som gikk forbi hovedinngangen i morgentimene 17. mai

Islands statsministers datter i 17. mai-tog på Grav
Mens Islands statsminister så barnetogene ved slottet, gikk hans lille datter, 10 år gamle Anna Bjarnadottir i 17. mai-tog i Bærum. Hun bor hos Tonnes Andersen på Jar, og fikk følge hans sønn Mads i toget i første klasse på Grav skole. Det var en stor opplevelse for den islandske piken å oppleve den spesielle form for feiring av nasjonaldag, og hun svingte det norske flagg like ivrig som sine norske venner. Se side 5

Krigsinvalidene har krav på vår hjelp

Tegn bidrag i Budstikkens ekspedisjon og i Askerkontoret. Innsamlingen en utfordring til våre abonnenter!

La oss alle være med på en gave til krigsinvalidene. Denne gang har vi anledning til å yde dem en hjelp som monner. Det bør derfor være en æressak at det fra ethvert hjem som idag kan leve i frihet og trygghet, takket være deres innsats, kommer et bidrag. Oppfordringen har nådd oss fra mange innen Asker og

Bærum, og Budstikken legger derfor fra idag ut innsamlingslister i sin ekspedisjon i Sandvika og i Askerkontoret. Ikke alle våre landsmenn har fått like stor del i den lykke som seieren og frigjøringen av vårt land ga. Men vi kan alle hjelpe krigsinvalidene til større delaktighet i de goder som fredstidens Norge har i overflod. Det skylder vi dem, kom derfor og gi Deres bidrag. La det bli en æressak for våre lesere. Skal vi ta sikte på å yde fem kroner fra hver fast abonnent?

På listen i vår ekspedisjon er det alt tegnet følgende bidrag:
NN kr. 100,-, K.P.A. kr. 25,-

Sjenerende kinaputt-smelling i Asker og Bærum 17. mai-morgen

Kinaputt førte til brann i forretning på Bekkestua. Guttegjenger på opptil 20 medlemmer i virksomhet, politiet hadde nok å gjøre

Det har vært en rolig 17. mai for Asker og Bærumspolitiet, selv om feiringen av grunnlovsdagen ikke akkurat gikk stille for seg. Alt tidlig 17. mai om morgenen, ved 0400-tiden, begynte det å strømme inn klager til politistasjonen i Sandvika i forbindelse med ungguttens grytidlige feiring med kinaputt og annet fyrverkeri. Særlig fra tettbebyggede strøk i Bærum hovedsaklig på Nadderud, kom det mange meldinger, og bil-

STABEKK SKOLE FIKK NY FANE TIL 17. MAI

Stabekk folkeskole fikk en ekstra hyggelig 17. mai-presang i år — en ny skolefane. Den gamle var tøret av var og vind siden 1912.

Assuranseforeningen GARD

gjensidig
Stiftet 1907

Forsikring av

Reders ansvar overfor tredjemann
(Protection & Indemnity)

Hyre og effekter

Telegramadresse:
GARD

Hovedkontor
Arendal

Tlf. centralbord
2 20 8 0

Telex: 1812

Hovedagenter:

Sev. Dahl's Assuranskontor A/S, Oslo

Telegramadresse: SEV

Tlf. centralbord: 41 63 30 - Telex: 1319

Stiftet 1867

Drifts- subsidiene i USA's linjefart

«N. H. og S. T.» har fått anledning til å granske årsrapport og regnskap 1964 for et av de store linjerederiene i USA. For shippingfolk på denne siden av Atlanteren som konkurrerer med amerikansk dreven skipsfart om verdens transportytelser, må man si at dette er deprimerende lesning. Regnskapet rober i tall og størrelser hva norske linjerederier i fart på USA har å stri med i form av unfair konkurranse fra USA.s statsstøttede linjefart.

Det selskap som rapport og regnskaper skriver seg fra, er engasjert både i passasjerfart og i stykkgoods linjefart, i direkte konkurranse med norske rederier. I førstnevnte fartskategori driver linjen to, relativt moderne passa-

hvilket tilsvarer 2.90 dollar pr. aksje.

★

Hemmeligheten med å få et slikt regnskap til å balansere ligger i en dominerende inntektspost, benevnt «Operating-Differential Subsidy» som er regnskapsført til nærmere 23.7 mill. dollar.

Når amerikanerne kaller sin subsidiering av skipsfarten «Operating-Differential Subsidy» ligger det heri at linjerederiene får dekket forskjellen i driftsutgiftene mellom sammenlignbare amerikanske og ikke-amerikanske linjeskip i en sammenlignbar trade. Den amerikanske stat aksepterer det faktum at det er kostbarere å drive et skip under amerikansk flagg enn under andre sjøfartslands flagg, bl. a. på grunn av de høyere hyrer på amerikanske skip. På dette grunnlag betaler den amerikanske stat 200 mill. dollar i årlige subsidier til linjerederiene.

Dette forhold ville kanskje de ikke-amerikanske linjerederier etter hvert ha avfunnet seg med, forutsatt at driftssubsidiene ikke oversteg den aktuelle forskjellen som knytter seg til omstendigheten at et skip fører amerikansk flagg. Men da må ikke sammenligningsgrunnlaget svikte. Dette siste synes å være tilfelle når det gjelder rederiet som vi her omtaler, idet rederiflåten utgjøres av en tonnasje med så høy gjennomsnittsalder at den fra norsk linjefarts synspunkt må ansees

hvilket tilsvarer 2.90 dollar pr. aksje.

nal good will i skipsfarten, og det er vanskelig å forstå hvorledes det vil kunne tjene de amerikanske skatteborgeres interesser.

Idé-partheid

Nå går vi en ny runde demonstrasjoner i møte. Skjebnen har ordnet det slik at unge menn fra Sør-Afrika, som enten mener det ene eller det andre om Verwoerd, om Apartheid, om politikk og om alt annet, skal spille tennis mot noen fra Norge, som enten mener det annet eller det ene om de samme problemer. Hva har vi ikke anelse om, og det interesserer oss heller ikke i forbindelse med tennislandskamper.

Men de som enten mener noe bestemt om Apartheid-politikken, eller later som de mener noe for derved å kunne lage blest enten om seg selv eller om politiske standpunkter og partier, de skal demonstrere. Mot Dag-kastingen eller Norsk Rikskringkasting som navnet offisielt er, var som vanlig til stede, muligens fordi det kunne sies å være en aktuell kamp, muligens fordi man ønsket en annen aktuell kamp, f. eks. den som var mellom demonstranter og politi i fjor. Det var iallfall interessant å merke seg radio-monopolets omhyggelige annonsering av begivenheten, stort tydeligere enn det skjedde, kunne det vel neppe vært avvertet at man burde møte frem til demonstrasjon da og da, der og der. Det er jo også en måte å understøtte bestemte aksjoner på.

★

Når vi skriver dette, finner vi det både korrekt og hensiktsmessig å gjøre oppmerksom på at vi for vår del er imot Apartheid, vi kan ikke godta Verwoerds politikk. Men det er svært megen annen politikk vi heller ikke kan godta, og det er svært meget annet vi er imot, uten at vi ønsker demonstrasjoner av den art som ble satt i scene mot sør-afrikanerne i fjor og som enkelte sikkert ønsker å gjenta. Selv har vi i sin tid protestert mot direkte rampeoppreden utenfor den russiske ambassade. Det var i forbindelse med Budapest 1956 — men velmenende og idealistiske mennesker kan aldri hindre at det er

Velsett gjest fra frendelandet i vest

Islands statsminister til Norge 15. mai

Statsminister
Bjarni Benediktsson.

Kontakten mellom Island og Norge er i de senere år blitt stadig mer omfattende. Det er med glede vi noterer at såvel den kulturelle forbindelse som handels-samkvemet tjener til å styrke vårt vennskap med grannlandet vest i havet.

Handelen med Island har gjennomgått en rivende utvikling. Vi kan kort nevne de ca. 100 havfiskekuttere som norske verft har bygget for islendignene — i løpet av de siste 10 år, Norges stigende eksport av fiskeleite- og annet elektrisk utstyr og en lang rekke forbrukerartikler.

For tiden får ca. 130 unge islendinger sin utdannelse ved norske universitet, høyskoler, tekniske skoler, landbruksskoler og andre læreanstalter. Det kulturelle samkvem har neppe vært bedre siden sagatiden, og islend-

ingene søker stadig i større utstrekning bistand av norske ingeniører, rasjonaliseringsekspert og andre spesialister for utredning av store tunge prosjekter.

I disse dager er interessen for norsk-islandsk kontakt aktualisert i den islandske statsminister Bjarni Benediktsson og fruens forestående offisielle Norges-besøk.

Statsminister Bjarni Benediktsson — som for øvrig er formann for Islands største parti — det konservative Sjalftædisflokkurinn, kommer med fly til Oslo lørdag 15. mai.

Søndag 16. mai begynner programmet med en biltur i Oslo og omegn med lunsj på Sundøya Fjordrestaurant ved Tyrifjorden. Om ettermiddagen holder Islands ambassade en mottagelse for den islandske koloni i Oslo og om kvelden gir regjeringen en middag for statsministeren og frue på Akershus Slott.

17. mai skal statsministerekteparet få se barnetoget fra Stortinget etterfulgt av presidentskapets buffet-lunsj i Stortingets kjellerstue. Siden blir det matiné i Nationaltheatret og middag i Hovestuen på Folkemuseet.

Neste dag skal statsminister Benediktsson møte statsminister Gerhardsen, for siden å legge ned en krans ved minnesmerket på Akershus. Deretter skal han besøke Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd på Blindern. Kl. 13.15 skal han i audiens og lunsj til H. M. Kongen på Slottet. Det vil så bli tid for eventuelle politiske drøftelser med etterfølgende pressekonferanse og TV-intervju. Om kvelden gir den islandske statsminister og frue en middag i den islandske ambassade på Bygdøy.

Onsdag 19. mai går så turen med SAS' ordinære rutefly til Bodø hvor det vil bli omvisning i byen og dens omegn etterfulgt av fylkesmann Bue Fjærmeros' lunsj for de islandske gjester. Om

President

Skipsreparasjoner og ombygninger i Japan

- YOKOHAMA
- KOBE
- HIROSHIMA
- SHIMONOSEKI
- NAGASAKI

Mitsubishi Heavy-Industries Ltd

TITLESTAD & HAUGER
OSLO

TITLESTAD & HAUGER A/S

CHRISTOFFER SØRENSEN

BERGEN

STAVANGER

Minneord om professor J. Bache-Wiig

— Av generaldirektør Rolf Østbye —

Professor Jens Bache-Wiig er ikke mer. Han sovnet stille inn en lys vårnatt, som han selv hadde ønsket det.

Med Jens Bache-Wiig er en stor personlighet gått bort. Han ruvet i norsk næringsliv, og det blir tomt etter ham. Hans virke vil bli belyst av mange og er for øvrig også velkjent. Det er bare forbausende at en enkelt mann

som man kunne glede seg over i lange tider etterpå, for den var aldri ondskapsfull. I et selskap han arbeidet i, ergret han seg over en postgutt som alltid leverte brevene til gale instanser. Hans sekretær tok gutten i forsvar med at han var så ny. «Ja,» sa Bache-Wiig, «og han blir nyere og nyere for hver dag». Han bevarte sin enestående vitalitet og åndsfrisk-

sjerskip som vesentlig er engasjert i cruiseferd, og i stykkogdsfart opererer linjen ca. 40 skip. Disse siste er alle turbindrevne og, med få unntagelser, bygget for 1947. Det er skip som alene på grunn av sin alder, og da presumptivt umoderne utstyr, ikke kan yte slike transporttjenester som anses for vanlig servicestandard i norsk linjefart, på tross av at skipene er relativt hurtiggående.

Rederiet karakteriserer sitt fremlagte regnskap som svært tilfredsstillende. Hva denne tilfredsstillende egentlig bunner i må være usagt, men også tilfredsstillende kan være et relativt begrep. Regnskapet viser bruttoinnselinger på ca. 88.5 millioner dollar og driftsutgifter på ca. 89.6 mill. dollar, dvs. et driftsunderskudd på ca. 1.1 mill. dollar.

Regnskapsåret 1963 viste bruttoinnselinger på ca. 78.2 mill. dollar, og underskuddet var da 3.3 mill. dollar.

På et slikt sammenligningsgrunnlag kan det nok være at man har ordene i behold når regnskapet for 1964 karakteriseres som tilfredsstillende. Gransker man imidlertid regnskapet mer i detaljer, forekommer det oss at karakteristikkene ikke helt dekker de faktiske forhold, i hvert fall ikke hvis man bedømmer regnskapet ut fra et norsk shipping-skjønn.

Beløpet ovenfor, ca. 89.6 mill. dollar, dekker bare de aktuelle driftsutgifter for avskrivninger er foretatt og for renter og skatter er betalt. Det dekker heller ikke posten for aksjeutbytte som regnskapføres til ca. 6.7 mill. dollar,

som lite moderne. Det er derfor ikke alene på grunn av flagget, men på grunn av skipenes forfatning, at det oppstår forskjell i driftsomkostningene. Og den svikt i driften som skyldes mindre hensiktsmessig tonnasje skulle ikke gi grunnlag for subsidiering i henhold til USA.s subsidieprinsipper.

I rederiregnskapet som vi her diskuterer er driftssubsidiene anvendt med ca. 4.7 mill. dollar til avskrivninger, og 2.2 mill. dollar er avsatt til såkalt Federal Income Taxes. Dette siste må imidlertid karakteriseres som fondsopplegg, ikke som skattebetaling. Beløp som deponeres i de såkalte «reserve funds», og det er et slikt beløp det her er tale om, fritas nemlig for beskatning når det gjelder subsidierte skip. Pr. 31. desember 1964 hadde vårt omtalte selskap bygget seg opp et reservefond på 52 mill. dollar av slike, ikke beskattede inntekter.

★

Skattelettelser, subsidiering og lastpreferanseanordninger stopper imidlertid ikke skipene fra å bli eldre. Vårt omskrevne linjerederi opererer med en flåte som, på grunn av manglende fornyelser, stiger i gjennomsnittsalder år for år. Og mens alderen stiger, synker transporteffektiviteten, i relasjon til konkurrerende sjøfartslands mer moderne tonnasje. Avstanden mellom driftsutgiftene for amerikanske og ikke-amerikanske skip blir med andre ord større og større, og skal subsidiopolitikken fortsette som den alt å domme stevner frem vil nok posten «Operating-Differential Subsidy» bli den stadig mer dominerende inntektspost i amerikanske linjerederiers regnskaper.

Dette vil ikke tjene internasjon-

profesjonelle demonstranter og bråkmakere som først og fremst setter pris på bråket, og ellers ikke vurderer noenting. Bl. a. av den grunn også er vi imot demonstrasjoner nå.

Men det som gjør at vi ærlig og redelig må si at vi ikke respekterer demonstrantene, hverken deres opptreden (som den ble i fjor) eller deres meninger, det er at det er halve meninger de gir uttrykk for.

De protesterer mot ufrihet ett sted.

De godtar ufrihet et annet sted, særlig hvis det er kommunistiske meningsfeller som berøver andre friheten. Man skriver plakater mot én terror, og hilser vakkert en annen.

Hvis dagens medlemmer av A/S I-monstrant både vil protestere mot det ene og det annet — da kunne vi føle respekt.

Hvis de hadde politisk mot til å stille sin inkonsekvens åpent til skue, ved å bære de to plakater ved siden av hverandre: «Vi protesterer mot Apartheid» og «Vi godtar Sovjet-diktaturet» slik at enhver fikk mulighet til å se hva de sto for — da kunne vi også til nød føle noe annet enn vi gjør nå.

Men når de skjuler sin godtgjørelse av ett diktatur og bare protesterer mot det de ikke liker, så føler vi at de er blitt ofre for en særegen norsk idé-partheid som ligger så kloss opp i begrepet hykleri at vi like godt kan si at det er det det er.

Folkegaven til Røde Kors

Komiteen for Folkegaven til Norges Røde Kors opplyser at innsamlingen til Folkegaven går utmerket.

Som eksempel kan nevnes at Oslo kommune har gitt 100 000 kr. Norsk Sjømannsforbund 10 000 kr. En rekke bedrifter har gitt bidrag opp til 75 000 kr. Forøvrig ser det ut til at alle bedrifter, bedriftsklubber og organisasjoner slutter opp om innsamlingen.

GRAND HOTEL HAGLUND

S. Hamngatan 49-57 - P. O. Box 187, Tel. 031-171520
GÖTEBORG I.

Tito i Trondheim

President Tito reiste i dag kl. 09.10 med fly til Værnes for et seks timers besøk i og utenfor Trondheim.

Ledsaget av statsminister Einar Gerhardsen og statsrådene O. C. Gundersen og Gjærevoll, kjørte den jugoslaviske president fra Værnes til Moholt kirkegård før å bekranse det jugoslaviske krigsminnesmerket over 207 fanger som ligger begravet der.

Deretter besøkte president Tito Norges Tekniske Høyskole og kl. 12.45 kom han til Domkirken hvor det blir omvisning. Etter lunsj som Trondheim kommune gir på Britannia Hotel, reiser Tito med følge tilbake til Oslo hvor Regjeringen gir middag på Akershus.

President Tito avsluttet i dag tidlig sitt statsbesøk som Kongens gjest. Han er nå Regjeringens gjest i to dager og skal bo i Regjeringens gjestebolig i Parkveien.

Gårdsdagen

(NTB) — President Tito, ledsaget av sin vert kong Olav, tilbragte tirsdag halvannen time på Instituttet for atomenergi på Kjeller, og det var tydelig at atomenergiens forskningsproblemer interesserte den jugoslaviske statssjef, spesielt var han opptatt av direktør Gunnar Randers' forklaringer om de mange problemer som knytter seg til utnyttelsen av atomenergien i skipsreaktorer.

Kl. 13 ga Oslo kommune lunsj for Tito i Rådhuset. Om ettermiddagen var president Tito og Madame Broz ledsaget av kong Olav og kronprins Harald på en halv time lang omvisning på Værneskipene på Bygdøy. Kveldsprogram var middagen som Jugoslavias president ga for sitt norske vertskap i Hotel Bristol i Oslo.

attena reiser så statsminister Benediktsson og frue med nattetoget til Mo i Rana hvor de den neste dag vil bli mottatt på Norak Jernverk.

Natt til fredag fortsetter de med toget til Trondheim hvor de tar jnn på Britannia Hotell. Fredagen vil bli viet en biltur til Stiklestad og Steinkjer. Lørdag skal gjestene på omvisning på Norges Tekniske Høyskole og i Domkirken, og samme aften fortsetter de med SAS til Oslo, hvorfra hjemreisen til Island går søndag formiddag via København.

Vi håper den islandske statsminister og frue får et hyggelig og interessant besøk i Norge, og føler oss overbevist om at dette vil tjene til et enda mer intimt samarbeide mellom våre to folk. Særlig når det gjelder fiskeriene burde vi sammen kunne utrette det riktig store, selv om vi i mange tilfelle fremdeles er skarpe konkurrenter.

Mats Wibe Lund jr.

Konsulatvesenet

Ulnønet visekonsul Karstein T. Aunevik i San Nicolas, Aruba, er etter søknad meddelt avskjed i nåde. Som ny ulnønet visekonsul samme sted er beskikket meksikansk statsborger Olav Andreas Dovland.

Ulnønet visekonsul Gustavo Perez Segrove i Guaymas, Mexico, er avgått ved døden. Som ny ulnønet visekonsul samme sted er beskikket meksikansk statsborger Humberto Larios Ibarra.

Visekonsulatet kan tilskrives på engelsk.

kan nå å utrette så meget som han gjorde. Han imponerte også oss som sto ham nær med denne sin innsats, men kanskje enda mer ble vi imponert av ham som menneske.

Han kom ikke sovende til sine resultater. Utrustet med sjeldne egenskaper utviklet han disse gjennom motgang og vanskeligheter til en helt usedvanlig karakterstyrke. Han sultet seg bokstavelig gjennom sin studietid, han møtte motgang på så mange punkter, men med en seig viljekraft gjennomførte han alltid det han hadde satt seg som mål, og i de senere år av sitt liv høstet han fruktene av sitt arbeid ved den enestående posisjon han fikk i vårt næringsliv. Han elsket å arbeide, uansett hva det var. For ham var liv og arbeid ett.

For ham var det som var rett absolutt rett, uten kompromisser, og det kjempet han for uredd og hensynsløst. Han kunne virke streng, men det var i virkeligheten få som hadde en så varm medfølelse med sine medmennesker, og som gledet seg over å kunne hjelpe, like fullt og helt som han gikk inn for det han syntes var riktig. Mange av hans landsmenn kan underskrive dette fra krigens tid, hvor han ofte stakk hodet ut mer en tilrådelig for å hjelpe og redde. Hans karakterstyrke og rettlinjethet kom kanskje aldri mer til sin rett enn under okkupasjonstidene. Han reddet utvilsomt også Norsk Hydro gjennom en meget kritisk periode dengangen, noe han også fikk anerkjennelse for ved at han senere ble utnevnt til selskapets ærespresident.

Jens Bache-Wiig var glad i samvær med mennesker, han var glad i fester, glad i samtaler, og han ga alltid noe til dem han var sammen med. Hans kritiske vurdering og hans sunne skjønn har vært til glede og nytte for mange, mange av hans venner. Han hadde også en rammende replikk

het helt til sin siste dag. Han døde ung, tross sine 85 år.

Det blir tomt etter Jens Bache-Wiig. Våre tanker går til hans nærmeste med dyp sympati og medfølelse. Vi vil huske ham som et rettlinjert menneske, en usedvanlig karakter og en god og varm venn. Vi er ham alle stor takk skyldig og lyser fred over hans minne.

5 kroner

Norges Røde Kors er i gang med en ny innsamling. Strengt tatt er det ikke til seg selv. Det er — skjønt ukens og dagens opprop het det bare beskjedent — til oss det samles inn.

Det er bare det at vi må gjøre det selv, bittelite granne, vi må vise såpass meget initiativ at vi husker på hva som er skjedd og hva som kan skje og at vi faktisk kan få andel i ulykkene vi også. Uten å håpe på at ordene får full gyldighet, så vil vi antyde at det kan skje like meget ulykke i fremtiden som det har gjort i fortiden. Og selv om Røde Kors er villig til, ja formelig kjemper for å hjelpe oss hvis vi kommer i vanskeligheter, og det enten vi har betalt en øre eller en krone eller ingenting, så vil det være mer tilfredsstillende for oss å ha betalt vår skjerv på forhånd — fremfor å si at det skal vi sannelig huske på når hundesleden kommer frem.

Den vil komme fortere frem, eller bedre, det vil være flere hundesleder til disposisjon, dersom vi betaler de fem kronene — snarest.

Vi har tenkt å gjøre det. Har De?

Fred. Olsen Lines

41 72 70

Fred. Olsensgt. 2, Oslo

OSLO/ØST - NORGE - ROTTERDAM
AVGANG HVER TIRSDAG OG FREDAG I BEGGE RETNINGER
FULLMEKANISERTE SKIP
SKANSOM BEHANDLING AV LASTEN
GIENNOMGANGSFRAKTER NOTERES TIL/FRA INNLANDS
STEDER PÅ BEGGE SIDER

ROTTERDAM - LINJEN

SVIPP-TUR til

Hygge- og shoppingtur

Frederikshavn

Tur/retur med samme båt til ordinær

ENVEIS-PRIS.

Billettpriser til 31. mai:

OSLO-FREDERIKSHAVN og retur:
Avgang fra Oslo hver fredag og søndag kl. 21.00, med retur til Oslo søndag og tirsdag ca. kl. 7.00.

1. klasse kr. **80,85**
2. klasse m/ køyе kr. **57,75**

(Opphold i Frederikshavn fra kl. 7.45 — kl. 18.15)

N.S.B. innrømmer 25 % rabatt på tilslutningsbilletter over 50 km i tiden 22/4—31/5.

Spesialbrosjyre for billigturen, billetter og nærmere opplysninger i reisebyråene eller i vår passasjeravdeling.

JACOB NATVIG & CO.

Karl Johansgt. 1, Oslo - Tlf. 41 71 40 - Telex 1089

DFDS

DET FORENEDE DAMPSKIBS-SELSKAB

Islands statsminister skal besøke Norge

Bjarni Benediktsson kommer hit 15. mai

Reykjavik i mai.
(NTB's utsendte medarbeider.)

— Det er med en ganske særlig glede jeg ser frem til min Norge-reise denne gangen. Jeg har vært i Norge flere ganger før, men nå skal jeg for første gang besøke Trondheim og Bodø. Da statsminister Gerhardsen spurte meg om det var deler av landet jeg gjerne ville se, svarte jeg at jeg hadde lyst til å se den delen av Norge som ligger på samme breddegrad som Island, sier statsminister Bjarni Benediktsson.

Denne gang skal jeg også oppleve 17. mai i Oslo, og jeg gleder meg til dette møte med Norges nyere historie og den unge generasjon som er Norges fremtid. I Trøndelag dominerer vel de historiske minner som jeg ellers kjenner godt fra Heimskringla, og jeg kommer nok til å ta med meg Snorre for å se de gamle stedene i historiens lys.

— Island og Norge er jo allierte innenfor NATO, og deltar i et godt samarbeid innenfor Nordisk Råd. Er det med tanke på de to lands nære historiske tilknytning og geografiske naboskap mulighet for å utvikle eller styrke et særlig forhold mellom dem?

— Vi har faktisk et rent spesielt forhold i mange praktiske spørsmål. Island har ikke spesialister på alle områder, men den norske regjering har hjulpet oss med praktiske råd og sakkyndige rådgivere og har alltid gitt oss alle de opplysninger vi har bedt om på forskjellige felter. Vi har et mer intimt samarbeide med den norske regjering enn noen annen.

Selv om vi konkurrerer om de samme kunder, har vi store felles interesser når det gjelder fiskerierne. Vi har bedt våre folk samarbeide med nordmennene på markedene utenlands, og jeg vet at de rådfører seg med hverandre og har et godt forhold seg imellom. Nylig ble det grunnlagt en ny fabrikk for nedlegging av silid under medvirkning av Bjelland-konsernet, som jeg tror vil gi gode resultater. Det kan nok melde seg andre slike samarbeidsmuligheter etterhvert, og vi får ta dem én etter én.

Norske båtbyggerier blir sikkert ikke begejstret over at vi nå forsøker å utvide våre små verksteder slik at de kan bygge litt større stalbater. Vi har jo bygd mange fiskefartøyer i Norge. Vår voksende flåte trenger imidlertid effektive reparasjonsverksteder, og verkstedene kan ikke skaffe seg skikkelig kapasitet og nok faglært arbeidskraft om de ikke også kan bygge skib. Men dette er noe som det vil ta tid å få i stand.

KONGENS fortjenstmedalje i gull er tildelt malermester Einar M. Jensen, Oslo.

KONGEN har under møte 11. mai 1965 i Den Kgl. St. Olavs orden utnevnt til kommandør: Professor, dr. med. Ernst Schjotti-Rivers for fortjenstfullt medisinsk virke.

Brev til redaksjonen

«Noen som ble glemt»

Herr redaktor:
Til J. G. Ræders inserat i Aftenposten idag skal jeg få opplyse:

1. Alle departementer fikk tilsendt Regjeringens innbydelse til å ta del i minnefestlighetene. Departementene fikk adgang til å bestille det antall billetter til Bislett som de hadde behov for. Den nærmeste til å sørge for at det ble bestilt et tilstrekkelig antall billetter, bl.a. til de tjenestemenn som hadde vært ute under krigen, måtte være departementets administrative leder.

2. Nortraships direktør var innbudt direkte både til Nationaltheatret og til Bislett.

Alle sjomannsorganisasjonene var representert både i Nationaltheatret og på Bislett.

3. Utefronten var representert gjennom London-regjeringens gjenværende medlemmer og mange andre. Ræders tankegang: At de som ikke var innbudt til frigjøringsfeiringen var glemt, horer ingen steds hjemme. Det var titusener her hjemme som burde vært innbudt til feiringen. Men ikke kunne man nå dem, og ikke kunne man skaffe plass til dem. At funksjonærer i ordinær statsadministrasjon i London, New York og Stockholm skulle stå i en særstilling fremfor andre, er for meg en fremmed tanke.

Oslo, 11. mai.

Olaf Solumsmoen
formann i Hovedkomiteen

Om motaksjoner

Hr. redaktor.

Nå foran tennislandskampen mot Syd-Afrika på Madsrud kommer NAMA igjen sterkt inn i bildet. NAMA er klar over at den direkte virkningen av norske aksjoner mot apartheid er liten sammenlignet med hva som indirekte kan bli følgende: at verden forøvrig blir gjort oppmerksom på forholdene i Syd-Afrika, at det dannes verdensopinion og at det innføres sanksjoner i en slik målestokk at regjeringen tvinges til å forandre sin politikk.

Dessverre har vi ingen garanti for at disse aksjonene vil føre frem. Det er tvilsomt om verdensopinionen lar seg påvirke i en slik grad at virkelig effektive sanksjoner noensinne vil bli innført. Og mange mener at slike sanksjoner bare vil føre til en tilstrømming av den sydafrikanske regjeringens politikk.

Det har ofte vist seg at motaksjoner ikke er effektive med mindre de ledsages av et positivt alternativ, ja, endog at motaksjoner kan vanskeliggjøre formidlingen av et slikt alternativ. I tilfellet Syd-Afrika må dette alternativ bli noe mer enn å si: Bli et virkelig demokrati — bli som oss! For da kan de med rette svare at deres forutsetninger er helt anderledes enn våre, og at vi ikke vet hva vi snakker om. Vi kan ikke gi sydafrikanerne løsningen på deres problemer, men vi kan arbeide for å gi dem en forutsetning for at de skal kunne løse dem.

Det er et pussig sammen treff at landskampen på Madsrud vil finne sted omtrent samtidig med premieren på filmen «Orkan over Afrika». Denne filmen har allerede gått over store deler av Sør- og Vestlandet og vakt betydelig oppsikt. Den beskriver den hvite manns rolle i Afrika på en avslørende måte, men den går også lenger og peker på en vei til forsoning, en vei hvor man ikke kommer utenom en forandring i mennesket selv. Den har også vært vist i Syd-Afrika. Først ble den forbudt av sensuren, men på grunn av sterke protester fra publikum ble den likevel vist. Syd-Afrikas største avis, The Star, som tar avstand fra apartheid, skrev om filmen: « Dette må uten tvil

være en av de mest utfordrende filmer som er vist her i landet.

De fleste av oss er mot apartheid. Vi bør arbeide for å legge situasjonen slik til rette at vi kan få formidlet til syd-afrikanerne våre forslag til positive alternativer, slik som blant annet kommer til uttrykk i denne filmen. Den kalde skuldertaktikk, innbefattet svartelisting av butikkvarer, demonstrasjoner og avlysning av tennislandskamper virker neppe i denne retning.

Sogn Studentby, 11. mai.

Ulf E. Johnson.

Kvikksølvet i jordbruket

Hr. redaktor.

Søndag 9. mai hadde NRK en samtale med eksperter om farene ved anvendelse av kvikksølv i landbruket og skogbruket. Det fremgikk av svarene at vi her i landet ikke har drevet noen som helst undersøkelser av mulige virkninger av bruken av denne fryktelige gift.

Siden Det toksikologiske utvalg har satt kvikksølvmidler i plantevernshjemmen i fareklasse A, tør jeg på vegne av sikkert mange oppskremte mødre og fedre spørre, med hvilken begrunnelse (i korte trekk) man har tatt med kvikksølvet, når andre eksperter, denne gang fra Landbrukshøgskolen, uttaler at det ikke kan bli tale om å foreta drastiske skritt mot for eksempel beising av korn etter som vi ikke har foretatt noen undersøkelser på dette område her i landet.

Mener ekspertene at det ikke er nødvendig med norske undersøkelser av disse gifters virkninger?

Jeg tør også spørre om ekspertenes mening angående kvikksølvforbindelsenes inntrengen og assimilering i og av planten slik at korn etter beiset såkorn inneholder ekstra doser av kvikksølv.

Det synes meg at vi her er ved et poeng: Dyrefor avlet på kvikksølvbehandlet korn gir ekstra kvikksølv i kjøtt, melk, flekk, egg, særlig egg.

Hvorledes er det med havregryn og kvikksølvet siden det er omtrent det eneste vi mennesker i Norge spiser av hjemmeavlet korn?

Jeg spur ekstra oppskremt fordi jeg mottok svarbrev fra Helsedirektoratet angående kvikksølvforgiftningens symptomer. Min formodning, fremstilt i Aftenpostens brevspalte, om at det var forbindelse mellom kronisk kvikksølvforgiftning og svekket hukommelse, ble bekreftet fra Helsedirektoratets side.

Kan Det toksikologiske utvalg si oss hvor vi oppskremte kan gå hen for å få vår kvikksølvbelastning undersøkt?

Har vi slike muligheter i landet? Da Aftenposten sannsynligvis på en eller annen måte leses eller kommenteres i praktisk talt samtlige hjem i Norge, turde det være både billig og hensiktsmessig om Det toksikologiske utvalg fremkom med ryddestgjørende svar på de spørsmål som jeg her retter. Almenheten begynner å bli urolig, særlig over at det intet blir sagt offentlig om kvikksølvets avleiring i planten og det nye korn.

Heggedal, 9. mai.

Anders Lange.

Martin Ski først på Kr. F.s liste i Buskerud

Drammen, 11. mai.

(NTB). Kristelig Folkeparti, Buskerud, har nominert som nr. 1 redaktør Martin Ski, f. t. Oslo, 2. overlege Gordon Johnsen, Modum, 3. husmor Ester Barstad, Hokksund, 4. glassmester Hans Torgersen, Drammen.

Deutsch.

Saltstraumen, der berühmte Maelstrom am Saltenfjora liegt nur 15 km von der Reichsstrasse 785 (Fauske—Bodø) entfernt (bei Tverlandet abzweigend) — und ist eine seitene Sehenswürdigkeit. Diese Meerenge ist nur 150 m breit und 50 m tief, und verbindet das offene Meer mit dem wasserreichen Skjerstad-fjord, dessen Wasserstand immer etwas später sinkt und fällt als das Meer. Dies hat zur Folge dass die riesigen Wassermengen, (ca. 370 Millionen m³) die bei Flut und Ebbe durch den engen Kanal gepresst werden, auf grossen Widerstand stossen. An der engsten Stelle, zwischen dem Festland und der Straumeninsel entstehen tiefe Wirbel und Strudel, und die Strömung wird so stark, dass keine Schiffe durchfahren können. Es ist schon vorgekommen, dass Schiffe die es trotzdem gewagt haben, durch falsches Manövrieren an den Felsen zerschmettert wurden. Bei Flut wird viel kleines Gattier im Strom mitgerissen, gefolgt von grossen Mengen Fischen, insbesondere Kohlfischen, die von Sportsfishern leicht geangelt werden können. Die Möven, die überall auf den Felsen hocken, zeigen sofort an wenn der Strom viel Fisch mitbringt und werfen sich laut kreischend auf die Flut. Wer den «Saltstraumen» in seinem vollen Element zu sehen bekommt, wird dieses Schauspiel nie wieder vergessen.

Français.

Celui qui parcourt en automobile la route 785 se doit de faire un détour d'une quinzaine de kilomètres pour aller voir le courant de Saltstraumen. Le spectacle extraordinaire qui s'y déroule lui laissera un souvenir inoubliable.

Saltstraumen est un étroit chenal de 150 m de largeur sur 3 km de longueur et 50 m de profondeur, entre l'île de «Straumen» et la terre ferme. C'est par là que les eaux entre la mer et le Skjerstad-fjord doivent passer à chaque marée. Mais, comme le niveau d'eau du Skjerstad-fjord monte ou descend plus lentement que celui de la mer, le grand volume d'eau (environ 370 million de mètre cube) pressé à travers de cet étroit chenal, rencontre une grande résistance, ce qui cause la formation de tourbillons et de rapides. Le courant peut être si fort, que des bateaux, par suite d'une fausse manoeuvre, ont été jetés sur les écueils. A marée montante les eaux de la mer apportent avec elles tant d'appâts que flétans, morues et collins noirs viennent là en quantité, pour la plus grande joie des pêcheurs.

Les mouettes se rassemblent en foule sur les rochers et surveillent les lieux. Les gens du pays prétendent qu'on peut, aux cris des oiseaux, reconnaître s'il y en a beaucoup ou peu de poissons dans le courant.

Norsk tekst.

Fra riksvei 785 ved Tverlandet, er det kun en liten avstikker (15 km) for å se denne sterke tidevannstrøm, Saltstraumen, mellom Straumøya og fastlandet er bare et trangt og maelangt sund (150 m bredt og 50 m dypt). Det er gjennom Saltstraumen det vesentligste av de vannmasser (ca. 370 mill. m³) som skal ut og inn Skjerstaafjorden må presse seg vei til og fra havet utenfor. Den dype fjorden, som mottar tillop fra mange elver, er kommet ut av takten med havets stigen og fall, så straumen fortsetter sin retning opptil 2 timer etter den alminnelige veksling mellom flo og fjære. Slik oppstår et svært trykk og forarsaker hvirvler som er mange meter dype. Intet fartøy kan passere når strømmen er på det sterkeste. Det har hendt at fartøy som la utenfor og ventet, ved en feilmanøvrering er blitt ført ut i straumen og kastet mot en holme med slik kraft at de ble helt opprevet. Star straumen inn fra havet, trekker den med seg mange slags ate som fiskestimmene følger, så her kan fiskes både torsk, sei og laks. Måsene som sitter i store flokker på bergene holder vakt, og sier fra med gjennomtrengende skrik når det er mye fisk i strømmen. Da må sportsfiskeren være tilstede for å sikre seg et godt måltid av den avholdte «straumseien». Er man så heldig å få se Saltstraumen når den er på sitt beste, vil man oppleve et naturvelde som man sent vil glemme.

English text.

«Saltstraumen» is one of the world's strangest tidal currents and well worth the little extra detour of 10 miles from Tverlandet on Highway 785 (Fauske—Bodø). This sound is a narrow channel, 165 yards wide and 150 feet deep between the mainland and the «Straum»-island, connecting the open sea with the large Skjerstad-fjord, whose waterlevel rises or falls later than the sea. Every six hours, at the levelling of the water at ebb and flow, enormous quantities of water (about 80'000 million gallons) have to squeeze through this narrow strait. The strong pressure, thus caused, makes deep whirlpools, frothing and foaming wildly. No ships can pass while the current is at its strongest. It has happened that ships, trying to force their way through the passage, have been smashed against the rocks. When the current is running in from the sea, quantities of baitfish are sucked into the sound, followed by shoals of fish such as cod, herring and especially coalfish, to the delight of the tourist, who can then make an easy catch. The gulls, perched on the rocks all around, provide an effective watch-service. Their piercing shrieks forecast the arrival of great shoals of fish and they throw themselves greedily on the flood to help themselves. When seen in full action, the Saltstraumen Eddy is indeed an unforgettable sight.

Saltstraumen —

STRAUMTABELL FOR 1965

Norsk sommertid

Utgitt av Bodø og Bodin Reisetrafikklag,
Bodø, Norge

TOURIST INFORMATION

TORVGATEN 1 — POSTBOKS 128

TELEFON: 21 240 TELEGRAMADR.: REISELIV

Saltstraum - Tabell - 1965

Sommertid

	Mai		Juni		Juli		August		September	
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
1	11.40	05.30	09.40	06.50	01.40	08.00	03.10	09.20	04.10	10.20
	—	18.00	13.10	19.20	14.10	20.30	15.30	21.50	16.30	22.40
2	09.10	06.30	01.20	08.00	02.40	09.00	04.00	10.10	04.50	11.00
	12.30	18.50	14.20	20.40	15.10	21.30	16.20	22.30	17.20	23.30
3	01.00	07.20	02.50	09.00	03.30	09.50	04.40	10.50	05.40	11.50
	13.30	19.50	15.20	21.30	16.00	22.10	17.00	23.10	18.00	—
4	02.00	08.20	03.50	10.00	04.30	10.40	05.20	11.30	06.30	06.20
	14.30	20.50	16.20	22.30	16.50	23.00	17.50	24.00	18.50	12.40
5	03.00	09.20	04.50	11.00	05.20	11.30	06.10	—	07.20	01.10
	15.30	21.50	17.10	23.20	17.40	23.50	18.30	12.20	19.50	13.40
6	04.00	10.20	05.30	11.50	06.00	12.10	07.00	00.50	08.20	02.00
	16.30	22.50	17.50	—	18.20	—	19.20	13.10	20.40	14.30
7	05.00	11.20	06.20	00.10	06.40	00.30	08.00	01.40	09.00	02.50
	17.20	23.40	18.50	12.40	19.00	12.50	20.20	14.00	21.30	15.20
8	05.50	12.10	07.10	01.00	07.30	01.10	08.40	02.30	09.50	03.40
	18.20	—	19.30	13.20	19.50	13.40	21.10	14.50	22.20	16.10
9	06.50	00.40	08.00	01.40	08.10	02.00	09.30	03.20	10.40	04.30
	19.10	13.00	20.20	14.10	20.40	14.20	21.50	15.40	23.10	16.50
10	07.40	01.30	08.40	02.30	09.00	02.50	10.20	04.10	11.30	05.20
	20.10	13.50	21.10	14.50	21.30	15.20	22.50	16.30	23.50	17.40
11	08.30	02.20	09.30	03.20	10.00	03.40	11.10	05.00	12.10	06.00
	20.50	14.40	22.00	15.40	22.20	16.10	23.40	17.20	—	18.20
12	09.20	03.10	10.20	04.10	10.50	04.30	11.50	05.40	00.30	06.40
	21.40	15.30	22.40	16.30	23.10	17.00	—	17.50	12.50	19.00
13	10.10	03.50	11.00	04.50	11.40	05.20	00.20	05.30	01.10	07.20
	22.30	16.20	23.30	17.20	—	17.50	12.50	19.00	13.30	19.40
14	10.50	04.40	12.10	06.00	00.10	06.20	01.10	07.20	02.00	08.10
	23.20	17.10	—	18.20	12.30	18.40	13.30	19.40	14.20	20.30
15	11.40	05.30	00.30	06.40	00.50	07.00	01.50	08.00	02.20	08.50
	—	17.50	12.50	19.10	13.20	19.30	14.10	20.20	15.00	21.20
16	00.00	06.10	01.20	07.30	01.40	07.50	22.30	08.40	03.30	09.40
	12.30	18.40	13.40	20.00	14.00	20.10	14.50	21.00	15.50	22.10
17	00.50	07.10	02.10	08.20	02.20	08.30	03.10	09.20	04.20	10.30
	13.20	19.30	14.30	20.40	14.40	20.50	15.30	21.40	16.40	23.00
18	01.40	08.00	03.00	09.10	03.10	09.20	03.50	10.00	05.10	11.30
	14.10	20.20	15.20	21.30	15.30	21.40	16.20	22.30	17.40	—
19	02.30	08.50	03.40	09.50	03.50	10.00	04.40	10.50	06.10	00.00
	15.00	21.10	16.00	22.10	16.10	22.20	17.00	23.10	18.40	12.20
20	03.20	09.40	04.20	10.30	04.30	10.40	05.20	11.40	07.10	01.00
	15.50	22.00	16.40	22.50	16.50	23.00	17.50	—	19.40	13.30
21	04.10	10.20	05.00	11.10	05.10	11.20	06.20	00.10	08.10	02.00
	16.30	22.40	17.20	23.30	17.30	23.40	18.50	12.30	20.40	14.20
22	04.50	11.00	05.40	11.50	05.50	12.00	07.20	01.00	09.20	03.00
	17.20	23.40	17.50	—	18.20	—	19.50	13.30	21.40	15.30
23	05.40	11.50	06.20	00.10	06.40	00.30	08.20	02.00	10.10	04.00
	18.00	—	18.40	12.30	19.00	12.50	20.50	14.40	22.40	16.30
24	06.20	00.10	07.10	01.00	07.30	01.20	09.30	03.10	11.10	04.50
	18.40	12.30	19.30	13.20	20.00	13.50	22.00	15.40	23.30	17.20
25	07.00	00.50	08.00	01.50	08.30	02.20	10.30	04.20	12.00	05.50
	19.30	13.20	20.20	14.10	20.50	14.50	23.00	16.50	—	18.10
26	07.50	01.40	08.50	02.40	09.40	03.20	11.30	05.20	00.30	06.40
	20.20	14.00	21.20	15.10	22.10	15.50	—	17.50	12.50	19.00
27	08.40	02.30	09.50	03.40	10.50	04.30	00.00	06.20	01.20	07.30
	21.00	14.50	22.20	16.10	23.20	17.00	12.30	18.40	13.50	20.00
28	09.30	03.20	10.50	04.40	11.45	05.30	01.00	07.10	02.10	08.20
	22.00	15.40	23.20	17.10	—	18.00	13.20	19.40	14.30	20.40
29	10.20	04.10	12.00	05.50	00.20	06.30	01.50	08.00	02.50	09.00
	22.50	16.30	—	18.10	12.50	19.00	14.10	20.30	15.20	21.30
30	11.20	05.00	00.20	06.50	01.20	07.30	02.40	08.50	03.40	10.00
	23.50	17.30	13.10	19.30	13.50	20.00	15.00	21.10	16.10	22.20
31	12.20	06.00	—	—	02.10	08.20	03.20	09.40	—	—
	—	18.30	—	—	14.50	21.00	15.50	22.40	—	—

Denne tabellen angir omtrentlig klokkeslett da Straumen går på det sterkeste.

+ betyr at straumen renner UT fra høyvann til lavvann (fjære). + betyr at straumen renner INN fra lavvann til høyvann (flo). Besøkende må være oppmerksom på at Saltstraumen «bærer» på det sterkeste i de tre døgnene omkring springflo.

Disse høyvannene er understrøket i tabellen. Fullmåne i år finner sted på følgende dager: 15/5 - 14/6 - 13/7 - 12/8 - 11/9. Nymåne: 30/5 - 29/6 - 28/7 - 26/8 - 25/9.

This time-table shows the approximate time (Norwegian Summer time) when the current is at its strongest. — + means, that the current runs OUT from High Tide to Low Tide. + means, that the current runs INN from Low Tide to High Tide. Visitors should note that Saltstraumen is at its most spectacular around the days of the Spring Tides which are underlined in the tables.

Full-moon occurs on the following days in 1965: 15/5 - 14/6 - 13/7 - 12/8 - 11/9. New-moon: 30/5 - 29/6 - 28/7 - 26/8 - 25/9.

Les tables de marées indiquent les heures approximatives (heure norvégienne d'été) auxquelles le courant est le plus spectaculaire.

+ signifie «Descendant» — le courant coule vers la mer, à marée descendante. + signifie «Montant» — le courant coule vers le fjord, à marée montante.

Les touristes qui désirent voir le courant de Saltstraumen à son plein, remarqueront que cela a lieu en période de grandes marées (vives-eaux) dont les dates sont soulignées dans les tables.

Voici les dates de pleine-lune en 1965: 15/5 - 14/6 - 13/7 - 12/8 - 11/9. dates de nouvelle-lune: 30/5 - 29/6 - 28/7 - 26/8 - 25/9.

Die Tabelle gibt die Zeiten an, in denen der «Saltstraumen» die stärkste Strömung aufweist. (Norwegische Sommerzeit).

+ bedeutet, dass die Strömung meerwärts fließt, bei Ebbe — + bedeutet, dass die Strömung landwärts fließt, bei Flut.

Besucher, die den «Saltstraumen» auf der Höhe seiner Gewalt sehen wollen, werden darauf aufmerksam gemacht, dass dies während der Tage der Springflut der Fall ist. Die Zeitangaben der zutreffenden Tage sind in der Tabelle unterstrichen. Vollmond ist dies Jahr an folgenden Tagen:

15/5 - 14/6 - 13/7 - 12/8 - 11/9. Neumond: 30/5 - 29/6 - 28/7 - 26/8 - 25/9.

Islands statsminister på offisielt besøk idag

I dag ankommer den islandske statsminister, Bjarni Benediktsson, på et åtte dagers offisielt besøk. Statsminister Benediktsson har vært i Norge flere ganger tidligere, men det er første gang han får oppleve 17. mai i Norge.

Benediktsson er 57 år gam-

Statsminister Bjarni Benediktsson

mel og har vært statsminister siden 1963. Han er egentlig professor ved det juridiske fakultet i Reykjavik, hvor han var fra 1932 til 1940. Allerede i 1936 ble han imidlertid medlem av sentralstyret i Selvstendighetspartiet.

I 1940 ble han borgermester i Reykjavik, og siden har han ofret seg for det politiske liv. Stillingen som borgermester innehadde han i syv år, og har i tillegg vært Alltingsmann siden 1942.

Statsminister Benediktsson ble utenriks- og justisminister i 1947, og var frem til 1963 skiftevis utenriks-, justis- og undervisningsminister.

Han har vært formann i Selvstendighetspartiet siden 1961, og var i tre år fra 1956 til 1959 sjefredaktør i Morgunbladid.

Statsminister Benediktsson er kjent som en varm Norgesvenn, og har selv bedt om å få besøke Trondheim og Bodø. Foruten disse to byer skal han besøke Mo i Rana for å bese Jernverket. 17. mai vil statsministeren tilbringe i Oslo.

Morgenbladet
15/5

V. Gang
14/5 65

BJARNI BENEDIKTSSON — Islands statsminister — er mannen som blir presentert i kveldens «Nordiske profil» i TV. Intervjuer er Jan Frydenlund. Fra 1940 til 1947 var Bjarni Benediktsson professor i rettsvitenskap ved universitetet i Reykjavik. Alltingsmann har han vært siden 1942. Han ble medlem av sentralstyret i Uavhengighetspartiet i 1936 og i 1948 ble han viseformann. Benediktsson satt som formann i utenrikskomiteén i 1946-47. Han har vært utenriksminister, justisminister og undervisningsminister i den islandske regjering. I 1963 ble han landets statsminister.

Aftenposten 12/5
'65

Islands statsminister skal besøke Norge

Bjarni Benediktsson kommer hit 15. mai

Reykjavik i mai.

(NTB's utsendte medarbeider.)

— Det er med en ganske særlig glede jeg ser frem til min Norgesreise denne gangen. Jeg har vært i Norge flere ganger før, men nå skal jeg for første gang besøke Trondheim og Bodø. Da statsminister Gerhardsen spurte meg om det var deler av landet jeg gjerne ville se, svarte jeg at jeg hadde lyst til å se den delen av Norge som ligger på samme breddegrad som Island, sier statsminister Bjarni Benediktsson.

Denne gang skal jeg også oppleve 17. mai i Oslo, og jeg gleder meg til dette møte med Norges nyere historie og den unge generasjon som er Norges fremtid. I Trøndelag dominerer vel de historiske minner som jeg ellers kjenner godt fra Heimskringla, og jeg kommer nok til å ta med meg Snorre for å se de gamle stedene i historiens lys.

— Island og Norge er jo allierte innenfor NATO, og deltar i et godt samarbeid innenfor Nordisk Råd. Er det med tanke på de to lands nære historiske tilknytning og geografiske naboskap mulighet for å utvikle eller styrke et særlig forhold mellom dem?

— Vi har faktisk et rent spesielt forhold i mange praktiske spørsmål. Island har ikke spesialister på alle områder, men den norske regjering har hjulpet oss med praktiske råd og sakkyndige rådgivere og har alltid gitt oss alle de opplysninger vi har bedt om på forskjellige felter. Vi har et mer intimt samarbeide med den norske regjering enn noen annen.

Selv om vi konkurrerer om de samme kunder, har vi store felles interesser når det gjelder fiskeriene. Vi har bedt våre folk samarbeide med nordmennene på markedene utenlands, og jeg vet at de rådfører seg med hverandre og har et godt forhold seg imellom. Nylig ble det grunnlagt en ny fabrikk for nedlegging av sild under medvirkning av Bjelland-konsernet, som jeg tror vil gi gode resultater. Det kan nok melde seg andre slike samarbeidsmuligheter etterhvert, og vi får ta dem én etter én.

Norske båtbyggerier blir sikkert ikke begeistret over at vi nå forsøker å utvide våre små verksteder slik at de kan bygge litt større stål båter. Vi har jo bygd mange fiskefartøyer i Norge. Vår voksende flåte trenger imidlertid effektive reparasjonsverksteder, og verkstedene kan ikke skaffe seg skikkelig kapasitet og nok faglært arbeidskraft om de ikke også kan bygge skib. Men dette er noe som det vil ta tid å få i stand.

Bjarni Benediktsson er 57 år gammel og har vært statsminister siden 1963. Han er egentlig professor ved det juridiske fakultet i Reykjavik, men har ofret seg for det politiske liv. Han kom inn i Alltinget i 1942, ble utenriksminister i 1947 og justis- og undervisningsminister i 1953. Denne siste stilling hadde han i tre år, og etter tre års pause kom han tilbake til denne stilling, for han så ble statsminister da Olafur Thors gikk av. Under besøket i Norge skal han ledsages av hustruen Sigríður Björnsdóttir.

St
st
er
be
se
te
stil
har
for
lan
tar
sta
Re
ste
de
Se
pl
m
de
de
st
i
n
b

Margrjet. H. inna

Island vil med i EFTA

Den islandske statsminister, Bjarni Benediktsson, kom til Fornebu lørdag ettermiddag sammen med sin hustru, fru Sigridur Bjørnsdottir, og deres ti år gamle datter Anna. Statsminister Benediktsson blir i Norge på offisielt besøk til 23. mai.

De islandske gjestene ble ønsket velkommen til Norge av statsminister Einar Gerhardsen og undervisningsminister Helge Sivertsen.

I sin tale under Regjeringens middag på Akershus søndag, sa statsminister Bjarni Benediktsson at Island overveier å slutte seg til EFTA.

Den islandske ambassaderåden i Oslo, Sigurdur Hfastad, sier til NTB at islandsk EFTA-medlemskap er mulig og sannsynlig. Det er imidlertid ikke mulig på det nuværende tidspunkt å si når spørsmålet kan være avgjort, etter alt å dømme dreier det seg om flere måneder. Saken har vært drøftet i den islandske regjeringen. Det har vært uoffisiell kontakt mellom Island og EFTA.

Islandske gjester til 17. mai

Det var sur vind på Fornebu da den islandske statsminister med hustru og datter landet lørdag ettermiddag. Fra høyre statsministerens frue Sigridur Björnsdóttir, statsministerparets ti år gamle datter Anna, statsminister Bjarni Benediktsson, statsminister Gerhardsen og frue.

Islands statsminister Bjarni Benediktsson, hans hustru Sigridur og parets ti år gamle datter Anna fikk igår oppleve en riktig 17. mai. For statsministeren var det sikkert en opplevelse å stå i Stortinget og se på barnetoget, men det spørs allikevel om ikke datteren Anna hadde det aller morsomst — hun gikk nemlig med i 17. mai-toget fra Grav skole i Bærum. Hun hadde fått et stort norsk flagg og viftet og vinket med det — og sang med i «Ja vi elsker». Men ellers må det sies at det er et fullsatt program som er lagt opp for de islandske gjester.

Da Lofleidir «Bjarni Herjólfsson» landet på Fornebu flyplass ved 17-tiden lørdag, var en fulltallig velkomstkommité på plass med statsminister Einar Gerhardsen og frue i spissen. Fremmøtt var også statsråd Helge Sivertsen og frue, Norges ambassadør i Reykjavik, Thor Myklebost og frue, og Islands Oslo-ambassadør, Hans Andersen og frue.

Ti-åringen Anna var den første som stakk hodet ut for å se på Oslo, men straks etter kom statsministerparet, og Sigridur Björnsdóttir fikk overlevert en velkomstbukett. Det var ellers mange andre fremmøtte inne i velkomstsalongen, med Norges tidligere ambassadør i Reykjavik, Johan Cappelen, i spissen.

Rundtur i omegnen

Statsministerparet installerte seg så i Parkveien 45, og søndag morgen begynte det omfattende offisielle program for alvor med biltur i Oslo og omegn, lunch på Sundøya, mottagelse for den islandske koloni i ambassaden og regjeringens middag på Akershus.

Gårsdagens program var ikke mindre spekket — med lunch i Stortinget etter barnetoget, matiné i Nationaltheatret og middag på Folkemuseet.

«Opphav i Norge»

Bjarni Benediktsson begynte sin tale under den norske regjeringens 17. mai-arrangementer i Akershus slott søndag kveld med å hevde et nytt utkomprobleme bok, «Norsk-Islandske gerøy, som slår fast at størsteparten av det islandske folket må se til Norge for å finne opphav. I denne forbindelse sa statsministe-

ren at «selv om nordmennene skulle ønske å bevise at vårt opphav ikke var norsk, eller på den annen side at vi islendinger ønsket andre forfedre, så er man i dag mange hundre år for sent ute». Han understreket at hva enn vitenskapsmennene måtte komme til, så har de to folk gjennom alle tider vært bundet sammen med slektskapsbånd, og de vil alltid forbli nær knyttet til hverandre. Også det statsfelleskap som disse to nasjoner hadde gjennom flere århundrer og de dype spor det har etterlatt i begge nasjoners historie, binder islendingene og nordmennene sammen.

Statsminister Bjarni Benediktsson sa at det norske forblide kanskje har hatt enda større betydning etter at de to nasjonene gikk hver sin vei. De to nasjoner hverken burde eller skulle alltid gå de samme veler, sa Benediktsson. Han la vekt på at det er godt å ha en god venn å rådføre seg med når nåtidens mangfoldige problemer oppstår.

Statsminister Gerhardsen ønsket Islands statsminister og hans hustru velkommen til Akershus slott som Regjeringens gjester. Denne kvelden var tenkt som et norsk-islandsk stevne, og jeg kan vanskelig tenke meg et mer høvelig ramme enn gamle Akershus. De eldste murene på denne borgen bærer bud fra en tid da Island og Norge hørte sammen, sa Gerhardsen.

I audiens idag

I formiddag vil den islandske statsminister besøke Gerhardsen i Regjeringsbygget og bekranse minnesmerket over de falne på Akershus festning. Han ville også besøke Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd på Blindern. Kl. 13.15 gir Kongen audiens med etterfølgende lunch. Om ettermiddagen gir statsminister Benediktsson en pressekonferanse i Utenriksdepartementet, og kl. 20 gir den islandske statsminister og frue middag i den islandske ambassade.

Onsdag morgen reiser gjestene videre til Bodo. Nordpå vil de for-

uten Bodo besøke Fauske, Rognan og Mo i Rana, og torsdag kveld går reisen sørover til Trondheim. I Trondelag omfatter besøket også Steinkjer.

— HANDEL OG INDU.

Island kan få sitt første aluminiumverk i 1969

FULL KAPASITET 60.000 TONN I 1973

Mange islendinger stiller store forhåpninger til den prosjekterte aluminiumfabrikk som Swiss Aluminium Ltd. vil bygge i Straumsvík sør for Hafnarfjörður ved Faxa-bukten på sydvestkysten. Spørsmålet om hvorvidt konsesjon blir innvilget, vil være av avgjørende betydning for utbyggingen av Thjorsáavassdraget ved Burfell i Sør-Island.

Fullt utbygget vil fabrikkens kapasitet bli 60.000 tonn. Et årlig salg av 60.000 tonn aluminium vil med dagens priser ha en salgsverdi på godt og vel 200 mill. n. kr. Hvor meget av dette som blir netto valutattilførsel til landet, er vanskelig å si, men man kan vel regne med ca. 50 pst. Dette er dog avhengig av hvilke priser man må betale for råmaterialene, og også hvor meget av anlegget som må kjøpes i utlandet og hvor stor utenlandsk kapital som må forrentes.

Man må regne med at produksjonen vil kunne ta til i løpet av våren 1969. 450 mann vil få arbeid ved fabrikk.

Prosjektet gikk først ut på å reise et aluminiumverk med en kapasitet på bare 30.000 tonn i året med senere anledning til utvidelse. På grunn av behovet for bindende avtale for kraftleveranser, viste det seg siden nødvendig å gå inn for en utbygging til 60.000 tonns kapasitet i tre trinn.

Man regner med at første trinn til 30.000 tonn skal kunne være på plass klart våren 1969 og at full kapasitet skal nåes senest 6 år etter, muligens allerede innen utgangen av 1973.

Der fabrikk skal reises i Straumsvík ved Hafnarfjörður vil den islandske stat for egen regning bygge og drive et større havneanlegg for opp til 20.000 tonnere.

Swiss Aluminium Ltd. vil danne et datterselskap med sete i Island for byggingen og driften av aluminiumverket. — I henhold til islandsk lov vil islendinger uansett aksjefordeling, bli sittende med majoriteten i aksjeselskapets styre. Deet er meningen at de islandske styresmakter skal være representert med 2 mann i dette styre.

Det er en forutsetning at Swiss Aluminium Ltd. sørger for finansieringen av såvel fabrikk som havneanlegg. Det er ikke uteluk-

ket opprette en annen aluminiumfabrikk f. eks. ved Eyjafjörður i nord ved en senere anledning, og da sørge for en felles markedsføring av islandske aluminiumprodukter.

Man håper nå på fortgang i de avsluttende forhandlinger med Swiss Aluminium Ltd., og hvis alt går «etter planen», vil spørsmålet om konsesjon og salg av elektrisk kraft bli lagt frem for Altinget i løpet av høsten. — Dette er særdeles viktig fordi det haster med å få bestemt hvorvidt man kan gå til den kostbare utbygging av Thjorsáavassdraget. Uten aluminiumverket som hovedavtaker, vil det for tiden bli et alt for tungt løft å gå til reisingen av Burfellsanlegget ved Thjorsá.

Utbyggingen av dette kraftanlegg vil ta lengre tid enn reisingen av aluminiumverket, og man bør derfor sette i gang så snart som mulig. — En vanskelighet vil islendingene i alle tilfelle møte, og det er mangelen på arbeidskraft. Disse to store anleggsarbeid som

vil bli utført så å si samtidig, vil legge beslag på en meget stor del av den disponible arbeidskraft og det er fare for at annen islandsk industri og andre grener av næringslivet for øvrig, vil kunne komme til å lide til dels hardt under dette. På lengre sikt regner man imidlertid ikke med at det vil skape problemer.

Sikker storindustri vil bety meget for det islandske næringsliv. Man stiller derfor på enkelte hold de største forhåpninger til planene om aluminiumverket og håper at det vil åpne veien for en mer omfattende industrireising basert i første rekke på eksport av elektrimetallurgiske og elektrokjemiske produkter.

— Islendingene ser med en viss engstelse på flukten fra landsbygden og de mindre handelsplasser rundt om i landet. For å motvirke forskyvningen, er det meningen at en vesentlig del av skatteinntektene fra aluminiumverket skal gå til et distriktenes utbyggingsfond.

M. W. L.

(M. W. L. - Pen. d. 18.5.65)

Inst
lelse
tid
enn
virke
H
beid
lok
ver
os
15
I
sjo
rid
ha
ip
bi
ri
is
v
p
a
t
t
t
t
s
s
p

Swiss Aluminium Ltd. vil bygge i Straumsvík sør for Hafnarfjörður ved Faxa-bukten på sydvestkysten. Spørsmålet om hvorvidt konsesjon blir innvilget, vil være av avgjørende betydning for utbyggingen av Thjorsåvassdraget ved Burfell i Sør-Island.

Fullt utbygget vil fabrikkens kapasitet bli 60,000 tonn. Et årlig salg av 60,000 tonn aluminium vil med dagens priser ha en salgsverdi på godt og vel 200 mill. n. kr. Hvor meget av dette som blir netto valutatilførsel til landet, er vanskelig å si, men man kan vel regne med ca. 50 pst. Dette er dog avhengig av hvilke priser man må betale for råmaterialene, og også hvor meget av anlegget som må kjøpes i utlandet og hvor stor utenlandsk kapital som må forrentes.

Man må regne med at produksjonen vil kunne ta til i løpet av våren 1969. 450 mann vil få arbeid ved fabrikk.

Prosjektet gikk først ut på å reise et aluminiumverk med en kapasitet på bare 30,000 tonn i året med senere anledning til utvidelse. På grunn av behovet for bindende avtale for kraftleveranser, viste det seg siden nødvendig å gå inn for en utbygging til 60,000 tons kapasitet i tre trinn.

Man regner med at første trinn til 900 tonn skal kunne være på plass klart våren 1969 og at full kapasitet skal nåes senest 6 år senere, muligens allerede innen utgangen av 1973.

Der fabrikk skal reises i Straumsvík ved Hafnarfjörður vil den islandske stat for egen regning bygge og drive et større havneanlegg for opp til 20,000-tonnere.

Swiss Aluminium Ltd. vil danne et datterselskap med sete i Island for byggingen og driften av aluminiumverket. — I henhold til islandsk lov vil islendinger uansett aksjefordeling, bli sittende med majoriteten i aksjeselskapets styre. Det er meningen at de islandske styresmakter skal være representert med 2 mann i dette styre.

Det er en forutsetning at Swiss Aluminium Ltd. sørger for finansieringen av såvel fabrikk som driften, men det er ikke utelukket at selskapet vil søke samarbeid med et annet utenlandsk aluminiumkonsern for å reise en mindre del av den nødvendige kapital. Fabrikk ventes å komme på 420 mill. n. kr., hvorav alt inn til 50 prosent vil bli lagt frem aksjekapital.

Selskapet skal binde seg til fast kjøp av elektrisk kraft uansett om denne brukes fullt ut eller ikke, — dog med mulighet til å kjøpe mer enn forutsatt i avtalen som går ut på minst 450 mill. kWh for første byggetrinn og 900 mill. kWh for full drift. De kan da kjøpe inntil 1060 kWh i året.

Grunnprisen som forutsettes å bli 1,77 norske øre pr. kwt i de første 15 driftsår, vil bli fastsatt i US dollar for å sikre den mot en eventuell devaluering. Siden skal prisen justeres i henhold til driftskostnadene ved det store Burfellsanlegget som skal levere all kraften.

Skatteleggingen av fabrikk har bydd på visse problemer, men det er nå oppnådd enighet om at denne for det alt vesentligste skal legges på eksporten og at den i de første 15 driftsår skal utgjøre 20 US dollar pr. tonn for siden å stige til hele 35 US dollar pr. tonn. Men fabrikk vil selv sagt måtte betale de vanlige trykder osv. til de islandske institusjoner.

Fabrikk vil slippe all toll på importerte bygningsartikler til reisingen såvel som råvarer og andre varer til produksjonen. Videre er det meningen at fabrikk i størst mulig utstrekning skal nytte islandsk arbeidskraft og med tiden utdanne islendinger til å kunne overta de fleste stillinger ved aluminiumverket.

— Det har vært atskillig tau-trækking i Island om hvorvidt fabrikk skulle søkes reist på nord eller sørlandet. Swiss Aluminium Ltd. har imidlertid sagt klart i fra at det på nevnte betingelser ikke ville kunne reise fabrikk på nordlandet med mindre man der fikk rimeligere kraft. — Selskapet har allikevel sagt seg interessert i å hjelpe islendingene med å

nord ved en senere anledning, og da sørge for en felles markedsføring av islandske aluminiumprodukter.

Man håper nå på fortgang i de avsluttende forhandlinger med Swiss Aluminium Ltd., og hvis alt går «etter planen», vil spørsmålet om konsesjon og salg av elektrisk kraft bli lagt frem for Altinget i løpet av høsten. — Dette er særdeles viktig fordi det haster med å få bestemt hvorvidt man kan gå til den kostbare utbygging av Thjorsåvassdraget. Uten aluminiumverket som hovedavtaker, vil det for tiden bli et alt for tungt løft å gå til reisingen av Burfellsanlegget ved Thjorså.

Utbyggingen av dette kraftanlegg vil ta lengre tid enn reisingen av aluminiumverket, og man bør derfor sette i gang så snart som mulig. — En vanskelighet vil islendingene i alle tilfelle møte, og det er mangelen på arbeidskraft. Disse to store anleggsarbeid som

legge beslag på en meget stor del av den disponible arbeidskraft og det er fare for at annen islandsk industri og andre grener av næringslivet for øvrig, vil kunne komme til å lide til dels hardt under dette. På lengre sikt regner man imidlertid ikke med at det vil skape problemer.

Sikker storindustri vil bety meget for det islandske næringsliv. Man stiller derfor på enkelte hold de største forhåpninger til planene om aluminiumverket og håper at det vil åpne veien for en mer omfattende industrireising basert i første rekke på eksport av elektrimetallurgiske og elektrokjemiske produkter.

— Islendingene ser med en viss engstelse på flukten fra landsbygden og de mindre handelsplasser rundt om i landet. For å motvirke forskyvningen, er det meningen at en vesentlig del av skatteinntektene fra aluminiumverket skal gå til et distriktenes utbyggingsfond.

M. W. L.

(M. W. L. på dansk)

4 spørsmål til IVAR ESKELAND

I dagnes Norge er Ivar Eskeland en av nynorsk-bevegelsens fremste menn — blant de yngre. Han har vært konsulent ved Det Norske Teatret. For tiden er han formann i Kringkastingsrådet og dessuten sjefredaktør av «Dag og Tid». — VG stiller ham fire spørsmål som nedenfor besvares. (Vi henviser samtidig til de svar redaktør av «Gula Tidens», Per Håland, ga i VG's siste lørdagsnummer).

1. — Hvordan forklarer De den merkelige «språkkred» som p. t. synes å herske blant oss stridbare nordmenn?

— Denne språkkreden, om han er eit faktum, er merkelig i eige tyding — dvs. verd å leggje merke til. Eg veit ikkje om eg har rett i min freistnad på forklaring — men eg ville svært gjerne ha rett:

Eg meiner det er i ferd med å gå opp for mål- og kulturmedvitne nordmenn, jamvel av den «stridbare» typen som eg, at vi no snart står ved eit vøre eller ikkje vøre for begge våre norske mål. Nynorsk er truga av riksmålet; begge mål, heile vårt språk er truga av eit enormt anglikansk språkpress. Der sit vi i same båt. Og det har vi oppdaga. Med satelittalderen går vi inn i ein trykk- og press-alder som vi no treng all vår fantasikraft til å sjå inn i. Vi kan ikkje lenger drive med denne sterile språkkrigen. (Språktevling kjem vi derimot til å halde fram med, til dess vi ein gong om lang tid kjem fram til eit språk).

For meg er det viktig å gjera mitt til å få mine mange riksmålsvenner ikkje berre til å gå med på, men til å gå aktivt til verks for at nynorsken og dei kulturyttingar dette språket er knytt til og er eit vilkår for, ikkje skal dø, men ha eit langt og rikt liv til glede for norsk kultur og dermed for nordmenn og utlendingar.

Men tilbake til den anglikanske faren: det islandske språket, som blir tala av snau 200 000, gjer sjølv motstand mot for mykje framand inntrenging — med sin tette gramatiske struktur.

Våre norske språk gjer ingen motstand. Her må nordmenn yte motstand. Vi har synt oss uhyrleg lite skikka til slik motstandsytting til no. Det finst vel ikkje maken til språkleg kritikkloose hos noko anna kulturfolk.

Dukkar Islandskan under for godt, er det fordi islendingane blir meir og meir utdanna og sløppå gjer

— Mykje. I motsetnad til mange nynorskefolk meiner eg det er noko av det klokaste vår kloke undervisningsminister har funne på. Men det er ein ufråvikeleg foresetnad for god og gagnleg resultat at vi heilt og fullt godkjenner kvarandre og gled oss over rikdomen i begge mål og over dei i begge målflokkar som svingar pennen med fynd og eleganse.

Eg trur ikkje situasjonen for våre mål og dermed vår særnasjonale kultur er vonlaus. Eg er viljug til å gå så langt som Odd Eidem i eit intervju eg nyleg hadde med han i Dag og Tid. På mitt spørsmål om han såg noko von for særnasjonale kulturar i satelittalderen, svara han om lag så:

— Det er jo kotomy på våre hospitaler å stri mot kreft til det siste.

Eg går med på at det er kreft. Så alvorleg er det. Men heller ikkje alvorlegare. Eg trur på ei snarleg lækjeråd mot kreft.

3. — Hvis De som mange andre mener at Det Norske Teatret spiller på et mer høytliggende kunstnerisk nivå enn landets øvrige scener — hva mener De da er grunnen til dette? Et forbigående fenomen som en dyktig teatersjef eller teatrets åndelige grunnlag?

— Skagestad burde vel helst forgyllast. Han er storvegnes og temmeleg einestaande, det seier og jamvel om eg har hatt han som sjef. Men det er det åndelege grunnlaget og Teatret har hevda seg under mindre dyktige sjefar med. Det er eit stridsteater i god meinning; strid skaper samhold eller grunnlag for teamwork som det heiter på nynorsk.

Dessutan har teatret evna til å utvide si målsetjing i pakt med vår moderne samfunnsvekster.

4. — Svært få av Det Norske Teatrets skuespillere har nynorsken som sin naturlige språklige forutsetning. Mener De at det ville være galt hvis

noen av dette teatrets skuespillere meldte seg inn i den Skuespillernes Riksmålsforening som nylig er dannet og som synes å få tilslutning fra de fleste av landets ca. 250 skuespillere? (Hvorav praktisk talt ingen er motstandere av nynorsken).

— Orsak digresjonen: eg ynskjer full språkleg fridom for meg sjølv. Eg har det ikkje. Eg får t.d. ikkje omsetja mitt idol Laxness til nynorsk. Eg forstår forlagssjefen. Han ville ha tapt nokre tusen på fenomenet. Men så krev eg fridom til å omsetja til det andre språket om eg sjølv går med på det. Eg likar å skrive riksmål. Kvifor skulle eg ikkje ha fridom til å nytte ut vår målsituasjon?

Det Norske Teatret skal føre fram sitt program på nynorsk eller målfore. Vi krev full språkleg lojalitet på scenen; vi treng ikkje krevja det; vi får det. Ein kunne synast det var godt om fleire kunne rekrutterast frå bygdene — at vi hadde fleire finnkvalenar. På den andre sida: Oslo-intonasjonen er eit framifrå grunnlag for nynorsk riksmål. Og det er elles morosamt at byfolk som Astrid Sommer, Tordis Maurstad, Pal Skjønberg, Harald Heide Steen, Elisabeth Bang og sikkert mange andre kan improvisere ein tale eller samtale på fint nynorsk.

Det må vel vera rimeleg at kvar skodespelar får stå i dei lag ho han vil privat. Men eg ville sjå det rimelegare om dei stodde eit málleg, t. d. Bondeungdomslaget, slik at dei var med og styrkte sitt eige eksistensgrunnlag. Eg har heller inga tru på at skodespelarar som ser seg mon i å halda fram på Det Norske vil gå inn i eit riksmålsforbund.

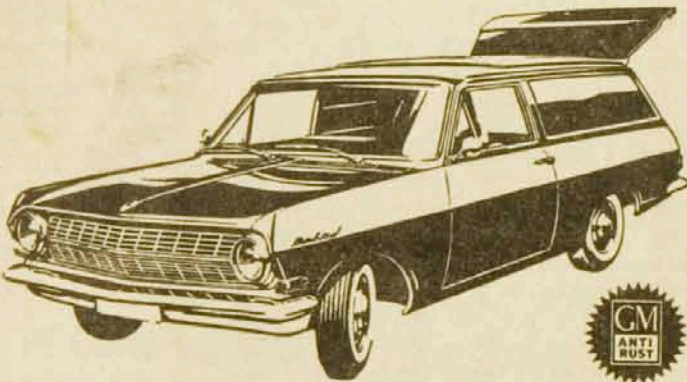
Men som sagt: dei bør ha fridom til å stå i kva lag som helst, politisk og språkpolitisk. Det har dei og

Soest. Hos dem
voldsom, rent
utfoldelse av
er dynget
kraft og

Kan dette virkelig være en varebil?

Eleganse, styrke og plass i overflod! Opel varebil har et lasterom på hele 2,2 m³ — 62- eller 67 HK motor, fremragende kjøreegenskaper, hurtig, sikker og slitesterk. Økonomisk både i anskaffelse og drift. Dessuten har Opel høy innbyttepris.

OPEL VAREBIL

Christiansen & Co. Tollbugata 3 Telefon 41 02 84	A/S Sørensen og Balchen Middelthunsgate 19 Telefon 46 18 90	Gustav Thrane Steen A/S Hoffsvæien 10, Skøyen Telefon 55 98 90
--	---	--

Statsminister Benediktsson kommer til Norge med „Snorre” i kofferten

Både amerikanisering og nordisk språkpåvirkning uroer islendingene

Reykjavik i mai (NTB's utsendte medarbeider).

Det er med en ganske særlig glede jeg ser fram til min Norge-reise denne gangen. Jeg har vært i Norge flere ganger før, men nå skal jeg for første gang besøke Trondheim og Bodø. Da statsminister Gerhardsen spurte meg om det var deler av landet jeg gjerne ville se, svarte jeg at jeg hadde lyst til å se den delen av Norge som ligger på samme breddegrad som Island, sier statsminister Bjarni Benediktsson.

Denne gang skal jeg også oppleve 17. mai i Oslo, og jeg gleder meg til dette møte med Norges nyere historie og den unge generasjon som er Norges framtid. I Trøndelag dominerer vel de historiske minner som jeg ellers kjenner godt fra Heimskringla, og jeg kommer nok til å ta med meg Snorre for å se de gamle stedene i historiens lys.

— Island og Norge er jo allierte innenfor NATO og deltar i et godt samarbeid innenfor Nordisk Råd. Er det med tanke på de to lands nære historiske tilknytning og geografiske naboskap mulighet for å utvikle eller styrke et særlig forhold mellom dem?

— Vi har faktisk et rent spesielt forhold i mange praktiske spørsmål. Island har ikke spesialister på alle områder, men den norske regjering har hjulpet oss med praktiske råd og sakkyndige rådgivere og har alltid gitt oss alle de opplysninger vi har bedt om på forskjellige felter. Vi har et mer intimt samarbeid med den norske regjering enn med noen annen.

Selv om vi konkurrerer om de samme kunder, har vi store felles interesser når det gjelder fiskeriene. Vi har bedt våre folk samarbeide med nordmennene på markedet utenlands, og jeg vet at de rådfører seg med hverandre og har et godt forhold seg imellom. Nylig ble det grunnlagt en ny fabrikk for nedlegging av sild under medvirking av Bjelland-konsernet, som jeg tror vil gi gode resultater. Det kan nok melde seg andre slike samarbeidsmuligheter etter hvert, og vi får ta dem en etter en.

Norske båtbyggerier blir sikkert ikke begeistret over at vi nå for-

søker å utvide våre små verksteder slik at de kan bygge litt større stål båter. Vi har jo bygd mange fiskefartøyer i Norge. Vår voksende flåte trenger imidlertid effektive reparasjonsverksteder, og verkstedene kan ikke skaffe seg skikkelig kapasitet og nok faglært arbeidskraft om de ikke også kan bygge skip. Men dette er noe som det vil ta tid å få i stand.

— Volder den amerikanske basen på Keflavik problemer?

— Nei. Vi har et godt forhold til amerikanerne. Alle erkjenner at vi ikke kan forsvare oss selv, og de fleste er enig i at vi har valt denne utveien for å hindre at vårt land skal være et militært tomrom. Ganske visst er det på enkelte hold sterk opposisjon mot den amerikanske baseavtalen, men opposisjonen er selv klar over at den kjemper mot strømmen. En ting som irriterer mange — uansett politisk innstilling eller holdning i basespørsmålet — er den kulturfare som man mener ligger i de amerikanske fjernsynsendingene på Keflavik. Derfor er det nå bestemte planer om å gå i gang med å bygge ut et islandsk fjernsyn, og

de nordiske land har også på dette punkt gitt oss eksperthjelp og tilbudt oss all mulig assistanse for øvrig.

— Det kunne kanskje være av interesse for Island å utnytte de nordiske lands programressurser i en viss utstrekning?

— Det er et annet spørsmål. Vi må nemlig beskytte vårt språk mot påvirkning også fra Norden. Vi snakker nå et bedre islandsk enn vi gjorde da jeg var gutt, fordi vi da ennå var nok så påvirket av dansk. Det er en sterk og levende vilje hos islendingene til å holde sitt språk rent og upåvirket.

— Er det fare for at det vanskelige helhetsoppgjør som forestår på arbeidsmarkedet, kan skape politiske og økonomiske likevektsforstyrrelser?

— I fjor fikk vi for første gang i stand et samlet oppgjør for hele arbeidsmarkedet. Avtalen gjaldt for ett år og løper ut 5. juni. Foreløpig har det bare vært forberedende sonderinger, mens realitetsforhandlingene først kommer i gang senere. Jeg håper det blir mulig å finne en fornuftig og fredelig løsning, som utvilsomt vil være i

siste øyeblikk. Det er sikkert mange av de medvirkende som selv ikke gjør seg opp et standpunkt før helt til slutt. Men jeg vet at begge parter gjør alvorlige anstrengelser for å nå et resultat, trass i de politiske vanskeligheter som kan gjøre seg gjeldende.

— De er jo sjef for en koalisjon av Deres eget selvstendighetsparti og sosialdemokratene. Er det en stabil kombinasjon, eller fins det indre spenninger i regjeringen?

— Vi er jo to partier og skal altså prinsipielt være uenig om mye. Teoretisk er vi motstandere, men det spiller ikke så stor rolle, for disse to partiene synes å kunne arbeide bedre sammen enn noen annen kombinasjon. Vi er virkelig en fredelig regjering, som har sittet i fem og et halv år, mye lenger enn noen annen regjering i vår historie. Riktignok er vårt parlamentariske flertall så knapt som vel mulig — 32 av altingets 60 mandater — men det virker heller til å styrke samholdet. Og vi har 56 prosent av velgerne bak oss etter valget i 1963.

Arnfinn Jensson.

Bjarni Benediktsson, Islands 57-årige statsminister, som nå kommer på offisielt besøk til Norge.

NORSKE AVISERS LANDS-FORBUND samles torsdag i Trondheim til landsmøte der vel 80 disponenter, redaktører og andre fra 71 av landets aviser deltar. Arbeidsutvalg og hovedstyre kommer sammen alt i dag.

FOLKEGAVELØPET - verdens største billøp

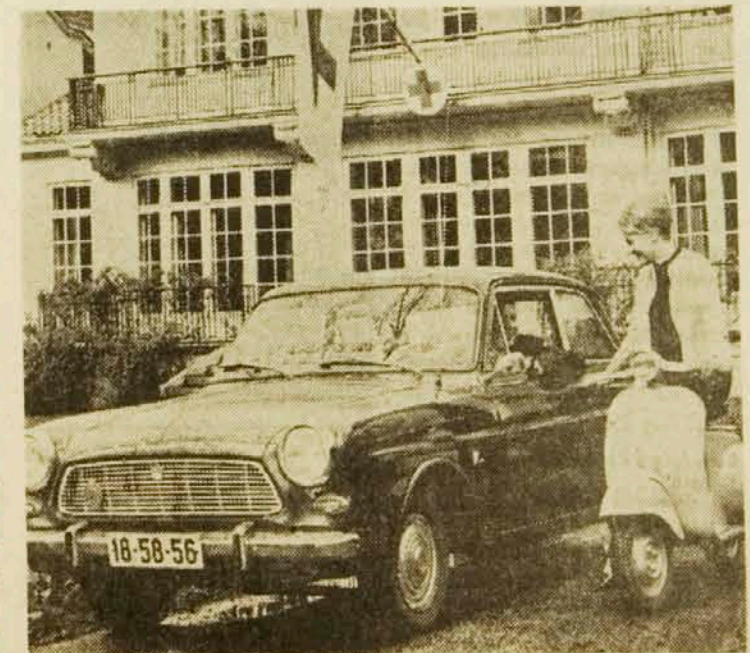
Sarpsborg er målet - pannekakestasjoner og god tid på turen

Verdens største biløp går av stabelen 23., 27. og 30. mai — og alle bilelere og billånere og bekjente av disse kan være med i Folkegaveløpet som er arrangert som et ledd i Folkegaveinnsamlingen til Røde Kors ved 100-årsjubileet.

Disse dagene slipper vi valgets kvaler når søndagsturen skal legges opp til svigermor, tanter, onkler og mer eller mindre forsømte og fjerne slektninger — heller ikke

skal vi vaske og gnu på bilen ved Harestua eller Gjersjøen. Vi går simpelthen innom en bensinstasjon, plukker 25 kroner opp av lomma og anskaffer startkort til alle tiders biløp. Starten går fra Oslo, Askim, Drøbak, Fredrikstad, Halden, Lillestrøm, Moss, Mysen, Rakkestad, Ski og Ørje. Målet er Sarpsborg og dit kan man nå fram når man vil på dagen og bruke all den tid man måtte ønske.

Ved start får hver bil utdelt en forundringspose med overraskelser og oppgaver å løse som både har med bil å gjøre og kan være rent

En Taunus 12 M og en Vespa scooter er blant hovedgevinstene.

«først nå vet jeg hva full motorytelse vil si!»

Husbanken har gitt lån

Islands statsminister regjeringens nye gjest

13/5

Alt i ettermiddag blir president Tito avløst som den norske redaktør for partiets avis «Morgun» Islands statsminister Bjarni Benediktsson, hvis besøk vil vare til og med neste lørdag. Han blir i Oslo t. o. m. 18. mai og på programmet står faste poster som regjeringsmiddag på Akershus 16. mai og audiens og lunsj på Slottet 18. mai. 17. mai vil den islandske statsminister ha Stortingets presidentskap som vertskap. De fire dagene 19.—22. mai skal Benediktsson besøke bl. a. Bodø, Mo, Trondheim, Stiklestad og andre historiske steder.

Benediktsson er statsminister siden 1963 og formann i det islandske Høyre, Selvstendighetspartiet, siden 1961. I dette partiet, som også hans far, Benedikt Sveinsson, representerer i Alltinget, var Benediktsson aktivt med alt som juridisk student og kom inn i sentralstyret så tidlig som i 1936. Fra 1932 til 1940 var Benediktsson professor i rettsvitenskap ved univer-

sitetet i Reykjavik, fra 1940 til 1947 borgermester i hovedstaden. Han er alltingsmann siden 1942. I de ni åra 1947—56 var Benediktsson med i alle regjeringer, hele tida som sjef for to eller tre departementer (utenriks-, justis- og undervisningsdepartementene). I de tre neste åra var han sjefredaktør for partiets av «Morgunbladid», inntil han i 1959 ble justis- og undervisningsminister i den koalisjonsregjering av Selvstendighetspartiet og sosialdemokratene som nå har sittet lenger enn noen regjering i Island før, og som inntil 1963 hadde Benediktssons nå avdøde partifelle Olafur Thors som sjef.